

Šiame numery

KAI STUDENTAI KVIEČIAM, O PROFESORIAI ŽUDOMI.

LUDWIG VAN BEETHOVEN — DVIEJŲ ŠIMTŲ METŲ SUKAKTĮ MININT. APIE JUOŽĄ VAIKŲ TEATRO SUKAKTIES PROGA.

ALFONSO NYKOS - NYLIČNO EILERASTIS. LEONARDO ANDRIEKAUS ŽODIS, PASAKYTAS BERNAEDO BRAZILJONIO POEZIJOS SVENTEJE CHICAGOJ.

ANTRASIS PABALTJO STUDIJŲ SKRYDIS — KONFERENCIJA SAN JOSE UNIVERSITETE, KALIFORNIJOJ.

NAUJI LEIDINIAI.

AKADEMINĖS PROŠVAISTĖS:

LIETUVISKAM JAUNIMUI VIENINGAI

SUJUDUS; Ž. BILAIŠYTĖS KŪRYBA;

MINTYS IR SUGESTIJOS ATEICIAI.

LUDWIG VAN BEETHOVEN

Dviejų šimtų metų gimimo sukaktį minint

VLADAS JAKUBENAS

Liudviko van Beethoveno figūra, tiek jo muzika, tiek visa asmenybė, yra viena iš ryškiausių muzikos istorijoje. Gal nėra nė vieno kito iš didžiųjų kompozitorių, kuris taip jungtų galingą kūrybinį pajėgumą su ypač dėkingu istoriniu momentu, bet kuris muziko neįtarptų, kaip vyrų atstovo į tam tikrą kūrėjų grupę, o suteiktų jam gan nepriklausomą ir savarankišką padėtį. L. v. Beethovenas stovi persilaužimo riboje tarp klasiškojo ir romantiškojo muzikos laikotarpio. Priklausydamas prie klasiškų, jis savo kūrybon tačiau įjungia ir tolimesnio romantizmo elementų. Jo gyvenamasis laikotarpis irgi surištas su nemažu istoriniu persilaužimu: Beethovenas gimė (1770.XII.16), dar visiškai galiojant "senojo režimo" karalių ir kunigaikščių dvarų atmosferai; jam brestant, pradžioje Prancūzų revoliucija, vėliau Napoleono karai. 45 m. amžiaus Beethovenas, kaip didžiausia garsenybė, buvo garbės svečiu Vienos kongrese, kur, Napoleoną sumušus, buvo naujai pertvarkyta Europa. Tas pertvarkymas (geras ar blogas) išsilaukė iki 1914 m., iki pirmo pasaulinio karo; dar daug mūsų vyresniojo amžiaus žmonių atsimeina paskutinius tos Europos dešimtmecius.

Kaip visuomet būna su garsiais asmenimis, apie L. v. Beethoveną yra daug prirašyta. Yra monumentalų biografijų, yra ir paviršutiniškų, dažnai ne visai objektyvių atsiminimų. Yra daug anekdotų ir pasakojimų; kai kas yra teisinga, kai kas, laikui bėgant, savaime susikūrė. Vis dėlto po 200 metų ryškėja gan tikros nuomonės apie L. v. Beethoveną ne tik kaip kūrėją (čia geriausiai liudija jo muzikinis palikimas), bet ir kaip žmogų, su įvairiomis žmogiškomis būdo stiprybėmis, silpnybėmis ar savotiškumais.

Pasistenkime trumpai prisiminti L. v. Beethoveno biografijos bruožus. Jo senelis, siuvėjo sūnus, susipylęs su giminėmis, atvyko iš flamiškai kalbančios Belgijos dalies į Bonną, dabartinės Vakarų Vokietijos sostinę, ir pasidarė kunigaikščio rūmų dainininku-choristu; tokią pat poziciją paveldėjo ir jo sūnus, garsaus kompozitoriaus tėvas. Tiek motinai, tiek senelei esant vokietėms, Beethovenų šeima laikytina visiškai suvokietėjusia. Bonnos miestas tuo laiku buvo nedidelės valstybės — kunigaikščio elektoriaus sostinė ir sudarė tam tikrą kultūros centrą su teatru, orkestru ir opera kunigaikščio rūmuose. Jaunasis Liudvikas nuo penkerių metų amžiaus buvo mokomas muzikos, pirmiausiai smuiku, vėliau vargonais ir fortepijonu ar harsichordu. Mokytojai buvo nereikšmingi, bet vis dėlto 1778 m. 8 me-

tu amžiaus vaikas jau pasirodė

Ludwig van Beethoven, laikantis vieną iš didžiųjų savo kūrinių "Missa Solemnis"

kaip pianistas, o iš 12 metų amžiaus jau turime atspausdintų kunigaikščiu dedikuotų keletą trumpų fortepijono sonatų ir vargiacijų, rodančių, nepaisant formos trumpumo, nemažą sugebėjimą, aiškų kūrybinį talentą ir net kai kuriuos būsimą Beethoveno bruožus. Liudviko tėvas turėjo vis didėjančią palinkimą alkoholin. Sūnui nuo 11-12 m. teko vargonininkauti, kunigaikščio orkestre groti viola ir net operų pastatymuos palydėti orkestrą fortepijonu; tai buvo tada at-

sakingas vaidmuo, tolygus dirigentui, kuris kartu grodavo pirmu smuiku. Tokioje situacijoje 18 m. amžiaus sulaukus, teismo sprendimu Liudvikui buvo išmokyta kompozicija, tuom pačiu ji padarant šeimos galva. 16 m. amžiaus, neišaiškintu mecenatų remiamas, Liudvikas atliko brangią ir tolimą kelionę dilynau į Vieną, kur buvo pristatytas Mozartui. Tas, užgirdęs Beethoveno improvizaciją duotąjį temą, net sukęs draugam kitame kambaryje: "Klausykite!

Apie šį vaiką mes dar daug girdėsime!" Gavęs žinią apie motinos sunkią ligą, Liudvikas skubėjo grįžti į Bonną; jo motina nepatrukus ir mirė. 1892 m. J. Haydnas, tada pasaulinė garsenybė, buvo apsisostęs Bonnoje. Peržiūrėjęs kai kurias Beethoveno kompozicijas, jis paskatino kunigaikščio elektorių ir kitus didikus išsiųsti jaunuolį į Vieną, su tikslu būti jo mokytoju.

Viena, kur rezidavo "Švento-

Ludwig van Beethoven rašantis; Penktosios simfonijos pirmieji taktai

sios Romos imperijos" — iš tikrųjų tada jau vien tik Austrijos imperatorius, buvo didžiausias muzikos centras Europoje. Beethovenas, aprūpintas daugeliu rekomendacinių laikščių, buvo čia gerai priimtas ir netrukus plačiai išgarsėjo savo nepaprastu gabumu laisvai improvizuoti fortepijonu. Jam pavyko įeiti ir Vienos aukštuomenės tarpa, nors jis toli gražu neatrodė to laiko dvariško tipo žmogus: kiek kampuotų manierų, nedidelio ūgio, kalbąs vieniečiams juokingu Reino akcentu, nemokąs pranciškai. Tačiau jis imponavo savo asmenybės originalumu ir gilų išspūdį paliekančiomis fantazijomis fortepijonu. Kaip kompozitorius, L. v. Beethovenas parodė didelės savikritikos. Atsivežęs nemažą pluoštą kūrinių iš Bonnos, jis pradėjo jų niekam nerodė. Uoliai studijavo kontrapunktą ir fugą pas Haydną, kuris pasirodė nesąs per daug rūpintis mokytojas: tai pastebėjus, Beethoveno polifoninius pratimus papildomai taisydavo jaunas teoretikas Schenk. Įsivardamas menkesnį linkimą į vokalinę muziką, Beethovenas ilgesnį laiką mokėsi pas tada išgarsėjusį operų kompozitorių Salieri, kartu studijuodamas italų kalbą ir jos pritaikymą dainavimui. Tik 1774 m., 24 m. amžiaus Beethovenas išėjo į viešumą su pirmais atspausdintais kūrinių: op. 1 — Trys kameriniai Trio smuikui, violonelei ir fortepijonui ir op. 2 — Trys sonatos fortepijonui. Jis jau buvo tiek išgarsėjęs, kad jo pirmas honoraras jau prašoko šešerių metų algą, jam mokėtą Bonnoje kaip vargonininkui.

Visiems šiandien stovi prieš akis tragiškai niūrus, savyje uždarys L. v. Beethoveno veidas iš jo vėlesnių portretų. Šis vaizdas nėra visai teisingas. Jaunas Beethovenas buvo pilnas gyvybės, mokąs patraukti žmones ir susirasti draugų. Jo būdas buvo ūmus, kalbos stilius griežtas, dažnai pilnas humoro. Jis galėdavo supykėti, išsikloti, bet mokėdavo ir susitaikyti. Neaukšto ūgio, neelegantiškos figūros, bet mėgdavo apsirengti pagal paskutinę madą. Čia gerą pavyzdį teikia jo mažiau žinomas portretas apie 30 m. amžiaus, kai jis jau buvo parašęs tokius epochinius ir tragiškus kūrinius, kaip "Mėnesienos" ir "Pathetique" sonatas; čia jis atrodo, kaip madniai apsirengęs, gerai nusiteikęs, originalios išvaizdos jaunuolis.

(Žiūr. 3 psl.)

Didžiausia L. v. Beethoveno tragedija — jo apkurimas pasireiškė laipsniškai; jis jau ryškiai tai pastebėjo, būdamas 28 m. amžiaus. Tačiau atrodo, kad dar ilgą laiką pasitaikydavo dienų, kai jo klausos buvo beveik normalios. 1806 m., 36 m. amžiaus, jis dar galėjo sėkmingai pradiriguoti savo operą "Fidelio". Jo paskutinis viešas pasirodymas kaip pianis-

(Nukelta į 3 psl.)

KERTINĖ PARASĖ

Kai studentai kviečiami, o profesorai žudomi

Vargu ar likimas galėjo iškristi dar ironiškesnį ir karštesnį pokštą, kaip "Akiračiams" priaria: čia paskelbus kvietimą iš-eivijos jaunimui studijuoti Vilniaus universitete ir tuoj po to atėjus žiniai, kad okupantų ten nužudytas Vilniaus universiteto profesorius Jonas Kazlauskas, vienas iš šiuo metu didžiausių lietuvių kalbos mokslo autoritetų. Ne vienam tuoj pat kyla klausimas: kodėl? Vietoj atsakymo tebūna tik faktai: kaip kalbotyros mokslo garsenybė, prof. J. Kazlauskas buvo kviečiamas svečio teisėmis paskaityti kai kurių savo srities pasakaitų Amerikos universitetuose; kviečiamais ten namuose jau darė atitinkamų žygių gauti leidimui Amerikoje apsilankyti, bet rusiškieji pareigūnai leidimo jam nedavė, o spalio 8 d. apie 2 val. popiet prof. Jonas Kazlauskas Vilniaus gatvėje buvo paimtas pravažiuojančio "Volga" automobilio ir nugabentas į beprotamį, gi po kurio laiko jau tik profesoriaus lavonas, su nužudymo žymėmis, buvo ištrauktas iš Neries prie Vilniaus.

Zinoma, šioje vietoje galėtu-me tik palinguoti galva ir pasakyti: ne pirmas ir ne paskutinis, juk ne vien maskolių okupuotieji kraštai, bet ir pati Rusija pilna panašių faktų, kada rašytojai, mokslininkai ir įvairių sričių intelektualai, lygiai kaip ir stalinistinio teroro me'uose, grobiami, grūdami į beprotnamus, į vergų stovyklas ir šalčių šalčiausiai žudomi. Tačiau prof. Jono Kazlausko atveju mums vien galvos palingavimo neuztenka. Kai jaunimo kvietimas Vilniaus universitetui taip krau-

piui sutapo su to universiteto profesorius nugalabinimu.

Nereikia nė sakyti, kaip kiekvienam lietuviui tėvynėje ir iš-eivijoje brangus Vilniaus universitetas. Juk jo audi orijoje ir kiemuose, galime sakyti, dar neatšalo nei Valančiaus, nei Daukanto, Stanevičiaus, profesorių Putino, Sruogos, nei Karsavino (taipgi nukamkinto rusų Sibire), nei studentiškos žemininkų kartos rašytojų, mokslininkų bei įvairių intelektualų pėdos. Brangus kiekvienam lietuviui ir šiandieninis Vilniaus universitetas ta prasme, kad jo prieglobstyje bręsta jaunatviška ir okupanto sunkiai palaužiama tautai gražesnės ateities viltis. Tačiau tikėjimo ekstazėje neužsimerkime, bet matykime ir tai, kas okupanto universitetui primetama, nuo ko jis tvirtai atitveriamas, prieš ką tauta spyruiojasi visomis jėgomis. Siaubas ima kiekvieną sykį, kai tik reikia pavartyti Lietuvos aukšt. mokyklų ar Mokslų akad-jos tenykščius leidinius, kuriuose lietuvių kalba neretai yra atsidūrusi jau tik kam-pininkės vietoje, mokslo leidinių puslapius užgožiant straipsniais, parašytais vien rusų kalba. Gi praktiškųjų mokslų srities leidinių lietuvių kalba beveik nėra. Okupanto sudaroma tokia situacija, kad kiekvienas šių sričių studentas ar studijas baigęs profesionalas, nori nenori, turi naudotis vien tik rusiškąja savos srities literatūra, nenorėdamas atsilikti.

Naiviai kartais net ir iš laisvojo pasaulio Vilniui pasisvečiuoti nuvykę pasidžiaugia, kad, (Nukelta į 2 psl.)

Apie Juozą Vaiškų teatro sukakties proga

Lietuvių profesinio teatro penkiasdešimtmetį minint

Išvadas praeičiai priminti, atskleidžiant nežinomus arba pamirštus atsitikimus, įvykius, veiklą ir veiksmą. O taipgi apie pasiryžimą, numatymą ir įgyvendinimą.

Kai, pavasariškam lietuviui dulkant, nuo žaliuojančio kalno nusileido ir prie Kauno miesto sodų priariant laidotuvių procesiją, ją pasitiko iškilni Beethoveno "Eroicos" garsai.

Mykolui Bukšai diriguojant, pilno sąstato Operos orkestras Valstybės teatro visumos vardu tuo mostu gerbė Lietuvos profesinės scenos pirmūną — steigėją. Tą vyrą, kuris už kelių dienų ruošėsi paminėti penkiasdešimtį ir kurį parbloskė širdies smūgis.

Nepriteklui gyvenęs, ne per daug ištaigingai palaidotas valstybinėmis lėšomis. Po kiek laiko atsirado kai kurių scenos žmonių aukomis ir antkapis, kuriame buvo iškaltas:

JUOZAS VAIŠKUS

Lietuvos Teatro Kūrėjas
1885. IV. 16 — 1935. IV. 7

Kluoninį lietuvišką mėgėjų spektaklį J. Vaiškų suorganizavo Mažeikiuose jau 1906 metais. Po to per vasaros atostogas kasmet su savo jaunuoliais vaidintojais apkeliaudavo Žemaitiją ir kitas Lietuvos vietas. Mirta Vaiškienė taip prisimena tas keliones: "Turėjome keturis arkliai — kartūnėnės ir du jo brolio. Pasikinkydavom ir ilgus ratus su gardėm, sukrūdavom kas kaip ir danginomis. Pirmuose ratuose paprastai būdavo dekoracijos, šiokie tokie scenos atributai — kartūnėnės užuolaidai, suferio būdelė, išnuomoti rūbai. Ten važiuodavę ir pats teatro režisierius, direktorius bei administratorius Juozas Vaiškų. Kituose ratuose — artistai

Atvažiuavę į miestelį ar bažnytkaimį, dairydavosi didesnės daržinės. Aptikęs tinkamą daržinę, J. Vaiškų palikdavo ratuose "aktorių kolektyvą" ir skubėdavo pas šeiminką. Netrukus pėkšėdavo kirviai, "Škra jojančio teatro" direktorius pats tempdavo lentas, kaldavo suolus, klijodavo skėlbimus. Tik vėliau pasisamdė vaikį, kuris suoliu sukaldavo, sceną parstatydavo, per spektaklį užuolaidą traukydavo ir šiaip prie rankos būdavo."

Iš šių prisiminimų sužinome, kad Juozas Vaiškų iki pirmo pasaulinio karo Lietuvoje buvo surengęs apie du šimtus spektaklių.

Buvo tada "kresnas, vešlia šukuosena", "labai kantrus, užsispyręs", o jo vaidintojai "beveik žalias jaunimėlis, bet suburtas J. Vaiškaus aistros, spontaniškos, didžiulės energijos, užsidegimo ir aiškiaus tikslų".

Atvaizdavimas labai tikslus. Gal metams bėgant, keitėsi Vaiškaus šukuosena, tačiau kiti charakteristikos bruožai išliko visam gyvenimui.

Grįžtant prie kluoninių vaidinimų, įdomu patirti, jog kelionėse trupės dalyviai buvo aprūpinami maistu ir nakvyne. Direktoriui mokėdavo dar po 3 rublius už spektaklį, kas sudarydavo moksleiviams — aktoriams neblogą vasaros atostogų uždarbį. Pajamų, matyt, nesigogo, nes visi spektakliai buvo gausiai lankomi.

ST. MERINGIS

Taip brendo vienintelis Lietuvos antreprenieris, veržlumą vėliau parodęs ir Amerikos lietuvių tarpe. Kito ar panašaus scenos rangovo neturėjome ir vargu ar kada sulauksime.

Tik apie du mėnesius gyvenime gavęs nereikšmingą algą, veik tiek pat laiko paremtas kuklia pensija, ilgas metus vertėsi spektaklių rengimu, kas ir sudarė pragyvenimui pajamas. Kitose tautose — normalus verslas, mūsųose gi buvo, jei ne keistenybė, tai vis tiek reta profesija.

Nors, čia pat reikia pridurti, jog Juozui Vaiškui rūpėjo ne vien užmojo materialė pusė. Jam kietė ir jo širdį dilgino lietuviškos scenos įsigalėjimas!

Biografija sako, jog baigęs gimnaziją, ima studijuoti jurisprudenciją ir išlaiko Petrapily varžybų egzaminus ir Imperatoriškios dramos kursus, anuo metu pirmąją teatrinio meno mokyklą. Jau 1916 metais Petrapily jaunimo bendrabučiuose verbuoja savanorius ir jo paties steigiamą Melpomenos meno mokyklėlę, kurią netrukus pavertė Juozas Vaiškų Skrajojančių teatrų. Tas teatras buvosių rusų sostinėje jau pasirodė su keliom premjerom, pačiam J. Vaiškui, pvz., "Genovaitėje" efektingai vaidinant Jolij.

Sėkmingai užbaigęs keturmečius Dramos kursus ir oficialiai gavęs artisto diplomą ir titulą, jau turi pastovią aktorių trupę. Su ja keliasi į Vilnių, kur skelbiasi organizuojąs pastovų lietuvių kalba teatrą. Gauna tinkamas patalpas ir pradeda vaidinimus. Nuo lenkų invazijos pasitraukę į Kauną, beveik visi

pešiomis, išvermingieji entuziastai J. Vaiškaus iniciatyva bei neišsekanti energija jau ruošia ir rodo Miesto teatre sudėtingesnius spektaklius, ypač skandinavų dramaturgų veikalus. Nuo ryžto neatbaido iš naujo tęsiamas pusbadis rytojus. Dauguma vis dėlto gauna tarnybas, kurias jungia su naktinėmis repeticijomis ir vainikuoja naujomis premjeromis.

Patirties jau yra įgavę Petrus Kubertavičius, Viktoras Dineika, Juozas Stambulius, Antanina Vainiūnaitė, Ona Kurmytė — būsimieji Lietuvos teatro šulai. Prie jų dedasi Tefa Dragūnaitė - Snaigė (Vaičiūnienė) ir kiti.

Sambūris pasidarė sucentruotas, amate pažengęs, nesuardomas. Tuo pat laiku 1919 metais ėmė veikti ir Kanstanto Glinškio saja (iš kurios į profesinį darbą teisišijungė tik viena Zuzana Arlauskaitė). Įsteigė Tautos teatrą ir ambicingas Antanas Sutkus, galėjęs tačiau pasigirti tik nesubrendusiu savo trupės sąstatai bei pretenzijomis į modernų anądien simbolinį meną. Gi Vaiškų turėjo ne vien platų repertuarą, bet ir sunkokį vaidintojų pajėgumą.

Lietuvių tauta, anot Kazio Binko, yra karalių, neįveikiamų egomanų puikus pavyzdys. Apie nuolatinio teatro steigimą konferavo keturi režisieriai (Vaiškų, Glinškis, Vitkauskas, Sutkus), posėdžiuose kurį laiką slaptai žiūvavo Andrius Oleka Žilinskas (kol nesugrįžo atgal į Maskvą).

Aniems posėdininkams išmintimi talkininkavo Maitronis, Stasys Šilingas, Balys Sruga bei kiti. Reikalas baigėsi tuo, kad Sudermanno drama "Joninės" (Joninių ugnys) Meno kūrėjų vaidyklą 1920 m. gruodžio 19 d.

Juozas Vaiškų
Pišėnys naudotas kvietimuose 1965 metais, minint Kaune jo 80 metų gimimo sukaktį.

atidarė Juozas Vaiškų, tapęs pastovaus mišišio teatro pribovėjas ir oficialus kūrėjas. Ir davė mums progą pasigėrėti, pasididžiuoti Lietuvos meninės sėnos auksine sukaktimi.

Juozas Vaiškų neramus būdas, aukščiausio valdovo vainiko geidimas, o gal ir kitokie mo'yvai privertė apeleisti savo ką tik neminkštuose vystykluose pradėjusį spardytiš teatinį kikičėlį. Vaiškų metasi į skubus pralobimo sūkurius, betgi veikiai sugrįžta prie pašaukimo. Kauno Liaudies namų salėje organizuoja šaulių sąjungos teatrą, vėl ramkioja scenos mėgėjų, dailininko V. Jomanto talka "atlietuovina" patalpą, išdekoruoja ir rodo naujas premjeras. (Iš to kolektyvo į profesinę sceną pateko žinomas Lietuvos aktorius Antanas Mackevičius). Pats teatrėlis veikė įvairiais pavadinimais. J. Vaiškų buvo pastatęs kelis sunkesnius veikalus Vaiškaus teatro iškaba.

Bet jau 1923 metais, prie esamų titulų prijungęs "Dramos tėvo" garbės vardą, iškeliauja į Ameriką. Naujame pasaulyje. Geras sutikimas Amerikos rytuose. Pirmosios klūtys ir brėkščiančios viltys. Vadinamos lietuvių sostinės mirazas.

Vaiškaus asmenybė Amerikos lietuvių elitui ir masėms dar nebuvo žinoma, nors pavardė buvo jau girdėta. Savininko figūra imponavo, jo autoritetas ir intencijos darė įspūdį. Netrukus susidarė būtinas rėmėjų komitetas, reklama išėviškoje spaudoje ir neįprastu svečiu susidomėjimas.

Gaila, kad visa pradinė veiklos New York'e metrika žuvo gaisro metu Chicagoje ir reikia tenkinis tik neseniai užtikto mis J. Vaiškaus archyvo nuotrupom.³⁾ Turimoje medžiagoje stinga afišų, programų bei panašių spaudinių, yra tik kelios apyskaitos, paskiri užrašų lapeliai, susirašinėjimo dė išvykų laiška, gastroluoti ar vadovauti kvietimai.

Prie Vaiškaus buvo prisidėjęs jo buvęs mokinis Jonas Dikinis, kuris ir tvarkė pajamas bei atsiskaitymus. Koks buvo repertuaras, koks vaidintojų sąstatas ir pan, galima bus susekti, tik peržiūrėjus ano meto lietuvišką spaudą.

Kokia gi buvo teatrinio reikškimosi galimybė? Lietuviai po Ameriką išsibarstę, gausiau užtinkami nuo krašto rytų iki vi-

durinių vakarų. Jų gyvenimas centralizavosi apie parapijos laikraščių redakcijas. Prie bažnyčių visur tūdavosi salės su didesne ar mažesne scena, be jokių techniškių įrengimų, vien primityvių rampos bei soffito apšvietimo. Didesnėse kolonijose už inkami ir vadinamieji tautiniai židiniai, pvz., Lietuvių auditorija Chicagoje, Clevelando lietuvių salė. Didesniems, ypač muzikiniams spektakliams buvo nuomojamos vokiečių, čekų salės, talpinusios daugiau žiūrovų bei turėjusios erdvesnes ir techniškiu požūriū tubulesnes scenas.

Retkarčiais buvo nuomojami ir didiesio komercinių teatrų pastatai, dažniausiai vienam spektakliui, rečiau veikalo pakartojimams. Istoriai drabužiai, padargai ir rekvizitai paprastai irgi būdavo nuomojami.

Imant domėn anądienio susisiekimo sunkumus, lietuvių susisipietimą kolonijose, spektaklius rengti buvo tiksliau bei praktiškiau savųjų interesų patalpose. Parapijos paprastai noriai tokiems vaidinimams pritarėdavo "pusiau pusiau" (fifty-fifty) taisykle: viena pusė parūpindavo pramogą, o antroji, t y. rengėjai duodavo veltui salę, įvyki padėdavo pagarsinti, parūpindavo tvarkdarius. Pajamomis dalintasi lygiomis pusėmis; rengėjai ir vaidinimo pa-

(Nukelta į 4 pusl.)

DR. ANNA BALIUNAS
AKTŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS
PRITAIKO AKTINUS
2858 West 63rd Street
Val. kasdien 10-12 val. ir 7-9 vak. Šeštadienis 2-4 val. Trečiadienys ir kitu laiku pagal užsątarą. Ofiso telefonas: PR 8-8229. Rez. telef. WA1brook 5-5076

Rezid. telef. 239-4683
DR. K. G. BALUKAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINE CHIRURGIJA
6449 S. Pulaski Road (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6444
Pirma liguonis pagal susątarimą. Jei neatsiliepa skambinti 374-8012

DR. VL. BLAZYS
PLAUCIŲ IR VIDAUS LIGOS
2801 West 63rd Street
Kampas 63-6jos ir California
Val. kasdien nuo 6-8 val. vakaro. Šeštadienis 2-4 val. Trečiadienys ir kitu laiku pagal užsątarą. Ofiso telef. 476-4042. Rezid. telef. WA1brook 5-5048

DR. C. K. BOBELIS
Inkstų ir šlapimo Takų Chirurgija
Tel. 695-0533 — Elgin 425 No. Liberty Street
Route 28, Elgin, Illinois

DR. G. K. BOBELIS
Inkstų ir šlapimo Takų Chirurgija
Tel. 695-0533 — Elgin 425 No. Liberty Street
Route 28, Elgin, Illinois

DR. C. K. BOBELIS
Inkstų ir šlapimo Takų Chirurgija
Tel. 695-0533 — Elgin 425 No. Liberty Street
Route 28, Elgin, Illinois

KERTINĖ PARAŠTĖ

(Atkelta iš 1 pusl.)

girdi, universiteto mokslo metų atidarymo iškilnėse visi šoko, dainavo ir kalbėjo tik lietuviškai. Ar vien to universitetui jau ir užtenka? Lietuviškai šokti, dainuoti ir kalbėti labai gerai sugeba ir neakademiškieji kolchozų saviveiklininkai. Universitetui reikia akademinės lietuviškosios kalbos ir mokslo kultūros visose moderniose žinijos srityse. O čia ir pasirodo okupanto šėtoniška užmačia lietuviškumą palikti tik liaudiniame lygyje, kad po kurio laiko lietu-

vių tauta savo vardu mokslui nieko netarytų ir iškristų iš visos žmonijos žaibiškos pažangos, pasilikdama tik pasaulio provincijos nereikšmingu ir liaudiniu užkampiu.
Reikėjo visa tai šandien čia užsiminti ne prėkaištaujant tam ar kitam geros valios lietuviui, bet tik susimąstyti dėl to lengvai išstarto kvietimo atvykti, kai norėjusiu mūsų pasiekti profesorius Jono Kazlauskio ir jūrininko Simo Kudirkos kelias pasibaigė kraujo klanuose.
k. brd.

Tel. ofiso HE 4-5849, rez. 388-2233
DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val. pirm. ketv. 1 iki 7 popiet. antr., penkt. 1-5, treč. ir šešt. tik susątarus.

Dr. Ant. Rudoko kabinetą perėmė
DR. EDMUND E. CIARA
OPTOMETRISTAS
2709 West 51st Street
TEL. GR 6-2400
Val. pagal susątarimą: Pirmad. ir ketv. 1-4 ir 7-9; antradi. ir penktadi. 10-4; šeštadi. 10-2 val.

Ots. 735-4177. Rez. PR 8-6960
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOGINĖS LIGOS
RAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susątarimą

Rez. Tel. GI 8-0873
DR. W. M. EISIN EISINAS
Akuserija ir moterų ligu GINEKOLOGINE CHIRURGIJA
6132 S. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susątarimą. Jei neatsiliepa, skambinti: MI 3-0001

Ofiso tel. PR 8-2220
Namų rezid. — PRospect 8-9081
DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
JOKŠA
VAIKŲ LIGOS
2856 West 63rd Street
Pirmad., antradi., ketvirt. ir penkt. nuo 12 iki 3 val. ir nuo 5 iki 8 val. vak. šeštadi. nuo 1 iki 4 val.

Ots. PO 7-6000 Rez. GA 3-7272
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Val. kasdien nuo 1-4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečiadienys ir šeštadienys uždaryta

Ofiso ir buto tel. Olympic 2-1381
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Val. kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiadienys ir šeštadienys tik susątarus.

DR. ALG. KAVALIŪNAS
5540 S. Pulaski Rd.
VIDAUS LIGŲ IR KRAUJO SPECIALYBĖ
Valandos pagal susątarimą. Skambinti 585-2525. Telef. veikia 24 val.

Tel. — REliance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(Lietuviški gydymojai)
3925 W. 59 Street
Val. pirmad., antradi., ketvirtadi. ir penktadi. nuo 12-4 val. p. p. 6-8 val. vak. šeštadi. 12-2 val. p. p. trečiadienys uždaryta.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
KIDINIŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
7150 South Western Avenue
Pirmad., antradi., ketvirt. ir penkt. nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6-8 val. vakaro. Trečiadienys, nuo 11 val. ryto iki 3 val. p. p. Ofiso telef. RE 7-1168. Rez. telef. 239-2919

Tel. ofiso ir buto Olympic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th Street, Cicero
Kasdien — 3 val. ir 6-8 val. vak. Išskyrus trečiadienius. Šeštadienis 12 iki 4 popiet.

DR. MARIJA LINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
2817 West 71st Street
Telef. HElock 6-3545
(Ofiso ir rezidencijos)
Valandos pagal susątarimą

Ofiso tel. PR 8-7773, Rez. PR 6-4732
DR. A. MACIUNAS
CHIRURGAS
2858 West 63rd Street
Pirma tik susątarus. Valandos pirmad., ketv. 6-8 val. antradi. 2-4 val.

Ofiso HE 4-1818, Rez. PR 6-9801
DR. J. MĚŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ VIDAUS LIGOS
2454 West 71st Street
(71-on ir Campbell Ave. kampas)
Pirm. ir penkt. 2 — 8 p. p. Antr. ir ketv. 9 — 11 v. r. r. 4-8 p. p. Šeštadi. 9 v. r. iki 12 d.

DR. FRANK PLECKAS
OPTOMETRISTAS
Kalba lietuviškai
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Tikrina akis. Pritaiko skintus ir "contact lenses"
al. pagal susątarimą. Uždaryta trečiadieniais

DR. A. PUSTEL
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ VIDAUS LIGOS
5159 South Damen Ave.
Tel. Ofiso PR 6-7800; Namų 925-7697
Valandos tik pagal susątarimą. Trečiadieniais uždaryta

Telef. — 423-2660
DR. E. RINGUS
RENTGENOLOGAS
9760 South Kedzie Avenue
Val. pirmad., antradi., ketvirtadi. ir penktadi. 8 v. r. iki 9 v. v. Trečiadienys ir šeštadienys 8 v. r. iki 3 val. popiet.

DR. ZIGMAS RUDAITIS
SPECIALYBĖ ORTHOPEDIJOS LIGOS
2745 West 69th Street
Tel. 737-2290; ofiso ir rezidencijos
Pirma liguonis tik susątarus — (By appointment)

DR. LEONAS SEIBUTIS
Inkstų, Pūslės ir Prostato CHIRURGIJA
Ofisas 2656 W. 63rd St.
Val. antradi. nuo 1-4 popiet. ketvirtadi. nuo 5-7 vakare
Ofiso tel. 776-2880; Rez. 448-5545

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4235 W. 63rd Street
Ofiso tel. REliance 5-4416
Rez. GRowelhill 6-0617
Valandos: pirm. ir ketv. nuo 12 val. iki 2 val. p. p. ir nuo 7 iki 8 val. vak. antr. ir penkt. nuo 12 iki 2 val. p. p. ir vakarais pagal susątarimą.

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Ofisas 2750 W. 71st Street
Telefonas 925-8296
Valandos: 2-3 v. v., penktadi. 10-12 val. Valandos: 2-8 v. v., penktadi. 10-12 v. r., 2-8 v. vak. Šeštadienys uždaryta. Rezid. tel. WA 5-3099.

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir moterų ligu
Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. PRospect 8-1223
Ofiso val.: Pirm., antr., treč. ir penkt. nuo 2 iki 4 val. ir nuo 6 iki 8 v. v. Šeštadienys ir kitu laiku pagal susątarimą.

Of. Tel. HE 4-2123, Namų GI 8-6195
DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Pirminėja liguonis tik susątarus
Val. 2-4 p. p. ir 6-8 val. vak. Trečiadienys ir šeštadienys uždaryta

Tel. PRospect 6-9400
DR. ONA VASKEVIČIUS
(VABRAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGE
6648 South Albany Avenue
Val. pirm., antradi., ketv. 6-8 val. vak. penkt. ir šeštadi. 2-4 popiet. ir kitu laiku pagal susątarimą

Tel. Ofiso PR 6-6446, rez. HE 4-3160
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Val. 2 iki 4 v. p. ir 7 iki 8 v. v. Trečiadienys ir šeštadienys uždaryta

DR. PETRAS ZLIŪBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6448 South Pulaski Road
Ofiso tel. 707-2141; Namų 630-4000
Val. pirmad., antradi., penktadi. 1-4 ir 8-8 v. v. ketvirt. 6-8 v. vakaro. Šeštadienis 11-1 val. popiet.

"MINDAUGIS"
Goodman Theatre
Art Institute, East Monroe at So. Parkway
Nedel., 30 Rugsejo-Sept., 1928
"Mindaugis" Lietuvos karalius, istoriška 5 veikų tragedija
PRADZIA 7:30 VAL. VAKARE.

VAIŠKAUS DRAMOS TEATRAS

Gražiausias teatre pamatysim galingą XIII šimtmečio Lietuva. Iškilmingos karaliaus Mindaugio krikščijimo apeigos, dalyvaujant kryžiakams, vienuoliams ir popiežiaus pasiuntiniui. Scenoje 100 žmonių, žibantiuose istoriškose rūbuose. Tada prieš Lietuvos galybę drebejo rusai, lenkai ir kryžiakai. B garbingos praeities pasisėmim spėkų kovai už Lietuvos gerovę. Tai bus teatro sezono atidarymo iškilnė. "Mindaugio" rolėj patisai J. Vaiškųs. Aktoras — P. Tendžiūvė. Teatras sirdingai kviečia visus rugsejo 30 d. į Goodman teatrą. Vietos rezervuotos nuo 50 centų iki \$2.20. (Vėsk)

Juozas Vaiškaus spektaklių garbinimo metas 1928 metais Chicagoje

³⁾ Balžeko: Lietuvių kultūros muziejaus teatro skyrius Chicagoje.

¹⁾ Rimantas Zilevičius. Daug atiduota teatro aštrai.
²⁾ Ten pat.

LUDWIG VAN BEETHOVEN

(Atkelta iš 1 psl.)

to, atliekant savo kamerinį trio op. 97 buvo 1814 m. Žinomojo kompozitoriaus ir dirigento Spohro liudijimu, jis tada nebūtinai jau save tegirdėjo, per smarkiai mušdamas "forte" vietose ir kartais visai negirdimas tyliuose epizoduose. Vėliau viskas praėdavo, kartais jam už nugaros pastatius kitą dirigentą. Syki Beethoveno bute buvo repetuojamas jo naujas stygų kvartetas. Jis, naudodamas specialiai pagamintą didelį akustinį vamzdį, klausė atskirų grojimų. Pribėgęs prie pirmojo smuiko, atėmė iš jo instrumentą ir ėmė su didele technika demonstruoti, kaip reikia groti kai kurias vietas — visiškai klaidinga intonacija... Ši scena palikusi klaidingai tragišką išpūdį jos dalyviams muzikams. Apie tai patį laiką atnaujinto "Fidelio" repeticija, Beethoveni vadovaujant, turėjo būti nutraukta, paaiškėjus, kad dirigentas nieko negirdi, kas darosi scenoje, niekam nedrįstant jam to pranešti. 1824 m. per IX simfonijos premjerą autorius stovėjo orkestre nugarą į publiką, rodydamas tempus dirigentui. Veikalo pabaigoje iki ašarų sujaudintai publikai plojant, Beethovenas, tik draugų atsuktas veidu į publiką, pamatė klausytojų entuziazmą. Po 1819 m. susikalbėti su Beethovenu galima buvo tik raštu.

Netekimas klausos įnešė lemtingą antspaudą į visą L. v. Beethovenų gyvenimą. Nepaprasto išpuodingumo ir aukštos technikos pianistas su papildomu gabumu laisvai improvizuoti; geras originalus, bet taip pat išpuodingas dirigentas; mėgiamas sveičias tiek draugų sveigose, tiek aukštosiuomenės pobūviuose — visa tai pamažu nutolo nuo jo. Kas pasiliko — buvo jo kūryba. Jis ir anksčiau savo idėjas kurdavo vaikščiodamas po laukus Vienos apylinkėse. Kūryba jam neįtaip sklandžiai, kaip Mozartui, kuris per nemigo naktį galėjo parašyti visą operos veiksmą, arba kaip Schubertui, kuris ant restorano meniu užrašydavo naują dainą. Beethovenas savo kūrinii idėjas ilgai nešiojo savyje; jo kai kurios temos užsiliko keletos projektų formoje, kurie vis gerėjo; taip buvo pvz. su taja puikia melodija Penktosios simfonijos lėtoje dalyje. Savo rašomus kūrinius jis dar ilgai galėjo bent dalinai užgirsti, pasinaudodamas prie fortepijono pritaisytu specialiu vamzdžiu, kuris visą garsą koncentruodavo į ausį; ilgai dar pasitaikydavo dienu, kada jis kaip girdėdavo, kol pagaliau įsiviešpatavo visiška tyla, skambant tik jo įsivaizduojamai muzikai. Minint jo labiausiai žinomus kūrinius, galime pasakyti, kad jis, nors ir netobulai, dar girdėjo savo V-tą ir VI-tą simfoniją, pats skambino visus penkis fortepijono koncertus (paskutinį — "Emperor" jau nebetobulai valdydamas garso stiprumą). Galėjo jis girdėti pirmą operos "Fidelio" versiją, oratoriją "Kristus Alyvų darže". Jo klausos buvo dar gana gera, rašant žinomą "Mėnesienos" ir "Pathetique" sonatas; dar neblogai galėjo girdėti ir pats skambinti garsiąją "Appassionatą". Tačiau jau vargu ar ką nors girdėjo iš džiaugsmingos VII simfonijos, ir — supranta ma — visai nebegirdėjo paskutiniųsios — IX-tosios, o taipgi ir pertaisytos operos "Fidelio" bei gausių vėlybųjų fortepijono bei kamerinių savo kūrinių.

Klausos netekęs, Beethovenas visą savo energiją nukreipė į kūrybą. Nors jo kūrybos lobynas nėra taip milžiniškas, kaip J. S. Bacho, ar Mozarto, (ypač imant dėmesin šio paskutiniojo trumpą gyvenimą), bet vis dėlto yra milžiniškas. Turime 138 "numeruotus" darbus (opusus)* kur kartais vienu "opusu" apjungiamos trys didžiulės ir reikšmingos fortepijono sonatos ar keli stambūs kameriniai kūriniai. Apie 120 yra "nenumeruoti", be opuso skaičiaus. Kai kurie jų yra aiškiai rašyti pagal užsakymą, todėl jo ir nelaikyti tikrais kūriniais, kaip pvz. kariški maršai arba įvairūs to laiko šokiai. Bet yra ir tikrų perlų, kaip puiki miniatura fortepijonui Albumo lapas "Elizai", arba populiarri arija "In questa tomba oscura", ir daug kitų.

L. v. Beethovenas nebuvo kūrėjas, kurį "suprato" tik po jo mirties. Jo kiekvienas naujas kūrinys buvo laukiamas ir priimamas entuziastingai. Jam besivystant, ypač dramatiška ir herojiška linkme, jo kūriniai kartais gąsdindavo klausytojus ir muzikus savo originalumu ir gaivalinga jėga.

Būdavo ir nepalankių kritikų, bet labiau konstatuojantių, kad "toks talentingas kūrėjas leidžia sau tokius negirdėtus laisvumus," kad jo muzika esanti "per staigi", "per brutali"; tačiau jis nebuvo paneigiamas. Dėl jo naujai rašomų kūrinių varžėsi leidėjai; autorius tačiau jų nelabai tepaisydavo: paėmęs rankpinigii iš vieno ar iš antro, dažnai kūrinių perleisdavo trečiajam. Leidėjai tokiu atveju "prisiitaikydavo", nenorėdami pyktis su garsenybe; ankstyvesni biografai tokių faktų nė neminėdavo. Vėlesnio L. v. Beethoveno kūrybos laikotarpio muzika darėsi vis sunkiau suprantama, bet jo ankstyvesni kūriniai tebegarsėjo pasauly kaip sensacija, vis geriau priimami, vis labiau populiarėdami.

Iš mažens negavęs reguliaraus mokyklinio išsilavinimo, Beethovenas vėliau labai "apsitrynė". Pats pramoko lotyniškai ir prancūziškai. Yra užsilikę jo laišku, rašyti suprantama, bent kiek "barbariška" gramatikos ir rašybos atžvilgiu prancūzų kalba. Daug reikšė Beethoveno ryškiai asmenybė, patraukianti irgi ryškius draugus. Dar Bonnoje jam daug davė artima draugystė su kultūringa, aristokratiška von Breuning šeima. Vienoje Beethoveno globėjais buvo visa eilė didikų, kaip kunigaikštis Waldstein, kuriam dedikuota šviesiai energinga sonata op. 53. Princas von Lichnowsky nuo 1800 m. reguliariai rėmė Beethoveną stambia 600 florinų metinė stipendija. 1808 m. imperatoriaus Napoleono brolis Jerome, įkurdintas valdyti Kaselyje, bandė prisivilioti Beethoveną, kaip "Generalmuzikdirektorių". Trys Vienos didikai tada kompozitoriui garantavo 4000 florinų metams, kad prilaikytų Beethoveną Vienoje.

L. v. Beethoveni prarandant klausą, jo būdas darėsi keistesnis ir ūmesnis. Jam dažnai atrodydavo, kad artimiausi draugai jo drovisi lyg naštos. Jis nesugyvendavo su nuomojamų butų šeimininkais ir dažnai mokėdavo nuoma už keletą butų, visur pasirašęs kontraktą. Vienos miestas yra išmargintas lentelėmis, pažymintiomis, kad "čia gyvena L. v. Beethovenas nuo tokios iki tokios datos." Jo bute tvarkos nebūdavo: jis susipykdavo ir su tarnais. Dažnai jis pats sau gaminėdavo maistą, kurio likučiai mėtėsi kartais visai nelauktose vietose. Viešuose pasirodymuose

* Opus, kilmininkas operis, lotyniškai reiškia užbaigta, atlikta darba. "Opera" yra šio žodžio daugiskaita.

Ludwig van Beethoven apie 30 metų amžiaus — tuo laikotarpiu, kai jis parašė Patetiškąją sonatą, Pirmąją simfoniją ir Mėnesienos sonatą.

iki amžiaus galo Beethovenas mėgdavo puošniai apsirengti, bet namuose dažnai būdavo tik pusiau apsirengęs. Iš to kildavo žinios apie "suvargusių genijų", kurį pusiau apsirengusį nešvariame bute aplankydavo koks keliaujantis anglų lordas. Iš tikrųjų, Beethovenas turėjo gana neblogas sąlygas, kurias šiuo metu turėti tik keletas garsųjų kompozitorių — jis galėjo pragyventi iš savo kūrybos; chaotiškai šeiminkaujant, suprantama, būdavo momentu, kai kalendoriaus lape likdavo Beethoveno užrašas "Nichts zu essen" (nėra ko valgyti). Jam mirus, stalčiuje tačiau buvo rasta keliolikos tūkstančių pinigų suma.

Savo asmenybės jėga, o iš dalies ir istorijos raidai remiant, Beethovenas įvykdė vieną svarbią visuomenišką reformą: kuni-

Ludwig van Beethoven gimtasis namas šilandienėje Vakarų Vokietijos sostinėje Bonnoje.

iš viso į menininkų statusą Vienos, o vėliau ir kitų miestų, diduomenėje.

L. v. Beethovenas buvo liberalių ir respublikoniškų pažiūrų, jas reikšdavo dažnai ir atvirai. Visa tai tačiau jam netrukdė vertinti tiek visuomenišką bendravimą, tiek materialinę paramą, gaunamą iš diduomenės atstovų. Įdomi smulkmena: jau tapęs didžiausia garsenybe, Beethovenas panorą įstoti į kažkokį klubą, kur buvo priimami tik bajorai. Jis nebuvo priimtas: buvo išaiškinta, kad priešdėlis "van" Olandijoje ir flamiškoje Belgijoje vartojamas ir kaimiečių tarpe, kaip kilmės ar šeimos giminingumo pažymėjimas, ir jis nieko neturi bendro su vokiškuoju "von", reiškančiu priklausymą prie aukštesniojo bajorų luomo. Beethovenas, nepaisant savo demokratiškųjų pažiūrų, ši įvyki gana sunkiai išgyvenęs.

Antra vertus, jis buvo giliai persiėmęs Prancūzų revoliucijos idealais ir garbino kylantį Napoleoną, kaip jos idėjų nešėją. Napoleonui buvo dedikuota ir ką tik baigta komponuoti herojiška III simfonija ("Eroica"). Tačiau, kai pasklido žinia, kad Napoleonas vainikavosi imperatoriumi, įniršęs kompozitorius, keikdamasis pikčiausiais vokiškais žodžiais, ištrinė dedikaciją antraštiniame lape, pratrindamas net skylę popieriuje. Šią partitūrą, su dėmėtu ir skylėtu titulinu lapu, man teko matyti Vienos muziejuje.

Napoleoną sumušus, 1815 m. Vienos kongrese Beethoveni imperatoriaus leidimu buvo duota teisė asmeniškai kviešti į savo koncertus suvažiuavusius sostinėn valdovus; ta proga buvo sukūres keletą Beethoveni netipinių pompastiškų kompozicijų su armotų sūviais: "Wellingtono laimėjimas" orkestrui, op. 91. kantata "der glorreiche Augenblick" solistams, chorui ir orkestrui (išleista kaip op. 136 po autoriaus mirties); visa tai dabar grojama tik kaip istorinė retenybė.

L. v. Beethovenas liko viengungiu. Moterimis jis žavėjosi, dažnai būdavo įsimylėjęs. Jis pirsosi keletą kartų, daugiausia kilmingoms moterims, bet nesulaukė jų palankaus atsako. Gal būt moterys nujautė, kad genialaus kompozitoriaus būdas nebūtų tinkamas vedybiniam gyvenimui. Tiek operoje "Fidelio", tiek daugelyje dainų yra išpuodingai ir tauriai išreikšti meilės jausmai. Šiaipgi Beethovenas buvo griežt morališku pažiūru. Didžiai garbindamas Mozartą, jis dažnai pareikšdavo draugams, kad negalės anam dovanoti už pasirinktą Don Zuanu temą operai. Po Beethoveno mirties rastas puikia poetine kalba parašytas, bet neišsiustas laiškas "An die ferne Geliebte" (Tolimai mylimajai) liko paslaptimi: nepaisant didelių ginčų, biografams nepavyko išaiškinti, kuriai iš Beethoveni artimų ar jo garbinamųjų moterų jis buvo skirtas.

Nežiūrint bendrojo išsilavinimo trūkumų, Beethovenas galėjo savo jausmus išreikšti vokiečių kalba aukštu, tauriu ir vaizdingu stilium. Apie tai liudija jo "Heiligenstaedto testamentas", rašytas nusiminimo valandose draugams, kai paaiškėjo nesustabdomai progresuojąs kurtumas, ir Beethovenas buvo kankinamas savijudybės minties, taip pat yra likę ir daug turiningų jo laišku.

Vėlesniame gyvenimo periode, jau visai nentekant klausos, jam daug kančių sudarė santykiai su abiem broliais: vaistininku, įsikūrusiu Linzo mieste Austrijoje, ir civilinės tarnybos valdininku. Jų vienas vedė savo tarnaitę, kitas — lengvo elgesio moterį. Tų vedyvės padarytas nenorėjo pripažinti, norėjęs būti visos giminės galva. Broliui valdininkui mirus, kompozitorius globojo jo sūnų, kuris buvo gan lengvabūdiškas.

KONCERTAS

ALFONSAS NYKA-NILIUNAS

Kai ilgesys ir skausmas apima ir mirštamai sužėdžia dvasią,
O sielvartas, fatališkas ir nesuprantamas, sekiuoja įkandin,
Jie eina iš namų liūdni, nes paskutinė rudenio gaida užgeso,
Ir kiekviena mintė jiems, nuo sostų nuverstiem karaliam,
neišsakomai skaudū.

Tada sueina jie į didelius, kaip erdvės, rūmus, tylūs ir išalkę,
Ir puola Karalienei Muzikai po kojų, lyg vergai jos atstumti.
Tai ji paguos, nes lieps Simfonijom tartum mergaitėm keltis,
Ir liūdesys bus mielas jiems, kaip prarasti namai gimti.

Sirdyse veriasi beribės platumos.
Be galo platumos. Be krašto. Be prasmės.
Nes žino jie, kad greit nubus giesmė nematoma,
O dvasioje jiems išsivers vėsmė.

Ir kaip vilkai, kalendami dantim dėl grobio,
Pirmų garsų suaidint laukdami,
Jie tiki, kad šios užburto giesmės pagrobę
Parneš namo ir alkį nuramins.

O laukt sunku. Kai nerime paskendę,
Jie pradeda įsiklausyt (o sielą skauda ir taip neišrandamai sunku)

Jie girdi, kaip toli pasikella giesmė ir skrenda,
Lyg rudenio audra pas drebančius stiebus menkus.

Tuomet išeina prie kais juos kilnus Maestro,
Kaip Dievas, kurdamas pasaulį, iškella keista liepona
leposmojančias rankas.

Kuriai palietus kelias miegojės šimtmėdus orkestras,
Tartum užburto švilpimu gyvatės
Ir uždėlis, kaip Amžinas Nerimas, juos prielagia pėda sunkia.

Atėjusios iš tolimo Viduramžio senamiesčio akulpiūros.
O salėje jų, Viešpatie, kiek daug.

Ir, štai, konvulsijose ima priekaištingai verkti smulkas, pliktas
ir poniaures,

Ir pasakoti žmogui kažn ką skaudaus.
Jam pritaria, lyg sielvarto kalnų prislėgti, būgnai,
Ir fleitos, kaip vaikai paklydę, švilpaujamoms tolimai giria, —
O aš juntu: ateis kažkas gesint namuose ugnį
Ir vienu vieną ten paliks mane.

Ir tik dabar visi galingą giesmę puola
Ir piėšosi dalindamiesi skausmo ir gėlos piliui,
Bet pralaimėjimo skausmus teparsinėsi į olą,
O viršum jų plasnus, pamynusi po kojų juos, giesmė kilni.

Jiems ima rodytis, kad jie — galingi medžiai;
Atėjusi audra su šaknimis išrauna jų sielas;
Po to jie kniūbo ilgas valandas beždžiai,
Kol prikelia sugrįžti tyla.

Tada pakyla jie visi — minia besieliių mumių
Ir šturpulingai klykia išdidžiam Maestro, lyg pagalbos
šaukdami,

O viršum jų plasnoga skausmas, grįžtantis į kūnus,
Ir liūdesys, pareinantis jų vėl gaivint.

Estradoje tuomet tiktai išvargę fleitos ir fagotai,
Lyg gležntis ir labai silpni aristokratiški vaikai ilgai kankinti,
Rudens pajsage'o fone, mėlynųj kiniečių vazose su negyvais
drugeliais nupiečti

Akis uždengę rankom, kaip žiedai ant žemės kranta,
Norėdami ilgai pavasrį sapnuodami miegoti, —
Taip neišsakomai jiems liūdna su šita minia.

Staiga, man rodosi, lyg būtų šaukę ten negyvėliai,
Kaip tas, kuris atėdavo ir švilpauddavo man žaliai išblyškę
veidu lediniu,

Arba kaip vėjas mano mylimai niūniuoja vakarą vėlyvą,
Ant apleistų kažkur toli už metų ir kelių jos kapinių.

Ir, metęs žvilgsnį salėn, aš matau: tenai tiktai lavonai,
Lyg vėliavos nuleistos, kad nebepakiltų amžinai,
(Tai jie jam šaukė, plodami džiaugsmingai)
Ne sielos jų, užkeiktos muzikos, dar nuostabioj erdvių kallonėj,
Todėl man begalinis skausmas sielon smilgsa,
Ir virsta nerimo kalnai.

O toluoj girdžiu, kaip miršta būgnai,
Ir iš kažkur kažkas ateina su žinia:
Kad užgesins kažkas visam pasauli ugnį
Ir vienu vieną ten paliks mane.

Vėlesniųjų biografų nuomone, Beethoveno giminės buvo per juodai pavaizduoti; daug kur ir čia buvęs kaltas Beethovenas būdo ūmumas ir jo nenulaidumas. Beethoveno kurtumas šianru dien greičiausiai galėtų būti pagydytas ar bent žymiai pataisytas dabartinių chirurgų. Tikrų žilengvo elgesio moterį. Tų vedyvės padarytas nenorėjo pripažinti, norėjęs būti visos giminės galva. Broliui valdininkui mirus, kompozitorius globojo jo sūnų, kuris buvo gan lengvabūdiškas.

Apie L. v. Beethoveno muziką yra daug tomų prirašyta. Jo svarbiausi ir populiariausi kūriniai yra neblogai žinomi kiekvienam muzikos mėgeju, koncertų lankytojui ar plokšteliu kolektoriui. Tebūnie man leista todėl nepaškesti čia plačioj veikalų analižėj, netinkamoj laikraštiniam straipsniui, bet pasitenkinti vien kai kuriomis suglaustomis mintimis, kilusiomis daugiausia iš asvo kepenų cirozė.

(Nukelta į 4 psl.)

Juozas Vaičkus

((Atkelta iš 4 pusl.))

juojamas su Vanagačio asme-nybe.)

J. Vaičkus nesėkmė, nepavykęs debiutas kone užkirto gali-nybę "Dzimdzi Drimdzi" pasi-rodyti Chicagoje. Tas faktas, o gal ir Vanagačio režisierius Kastantui Glinkiui didelis pa-lankumas skatino net viešai de-monstruoti "dramos tėvui" ir ir jo "rimtam menui" jei ne aiš-kią antipatiją, tai bent neslepia-mą išjuoką.

A. Vanagaitis pasidarė popu-liarus visuose lietuviuose, J. Vaičkus pasuko įprasta vaga, į bendravimą su jaunesnėmis, atviro širdies, prastesnių reika-lavimų, bet scenai sargiomis masėmis.

Jau 1925 metais Chicagos Hull House nedidelėje salėje iš-tisą sezoną Vaičkus bandys iš-laikyti reguliarių spektaklių te-atrą. Šio pas'ovumo bandymas nebuvo lengvas, nes teko per-skubiai ruošti repertuarą ir pa-sikliauti ne visada tinkamais vaidintojais.

Menininko veidas. Siekimai nu-silenkja realybei. Istorinių dviejų tragedijų klotis (vaidi-namos ne vien sekmadien'ais.)

Kai Juozas Vaičkus studijavo teatro meną, jo mokytojai ir

bendraklasiai tikėjo, jog scenoje padarys retą karjerą. Kursų eargas vėliau pasakojo, jog il-gos tarnybos metais niekad jau nematė tokio stropaus studento. Tur būt, taip ir įvyktų, jei liki-mo nesutiktų dar nepurentoje žemėje, jei galvą jam neaptem-dytų per anksti prišokusi didybė. Ar buvo tai specifinė dimen-sija ar stovį padiktavo anuome-tinės lietuviško renesanso — ūmai iškilti — skatinančios ap-linkybės, Tyrinėtoji yra prog-a susimąstyti.

Jis buvo realistinės linkmės mene žmogus, paveiktas roman-tinių scenoje išpūdžių. Kaimo vaikui nuo Mažeikių svaigulių nešė pamatyti miestai, ypač bu-vusios rusų sostinės blizgančios didmenos, stebėtų teatro meni-ninkų išdidžiai nusiteikusios fi-gūros.

Sceninės ansamblinės patir-ties negavęs, su jokia režisie-riumi nedirbęs, profesinėje sce-noje karjeros laiptais nekilęs, J. Vaičkus tėra bendravęs vien su mėgėjais, su savo mokiniais, santykiavo su nepretenzingais žiūrovais. Ir tai gal ir buvo jo — menininko tragedija. Kieky-biniai pralenkė, kokybiniai savė smugdė, neleido pats sau galin-gų sparnų išskėsti ir jais dera-timai plasnoti. Vaičkus — direk-

torius, rusų policijos pareigūnas kadaise vizitavęs blizgančiu ci-linderiu pasipuošęs, ar nebuvo dėl vadovavimo manijos karje-rą mene sužlugdęs? O gal tai buvo laikmečio diktatas, pikta-mada, kuria ne vienas mūsųose sirgo, o gal ir dabar dar nega-luoja?

Kaip jis atrodė? Buvo stam-bių kaulų, ne per didžiausio ūgio, apkūnus vyras. Kiek riesta nosim, nedidelė akelė. Mėgo ugningai puikiai valdomu balsu prakalbas sakyti, derybo-se sunkiai sukalbamas, kompa-nijoje per klaurą naktį gebėjo vis naujais anekdotais nepa-vargdamas linksminti. Užsispy-rimu tipingas žemaitis, toks pat ir ištverme. Galėjo pasigirti di-deliu sceniniu temperamentu. Jo mokinytis artistas Petras Kubertavičius ugningą temperamentą galgi iš mokytojo buvo paveldė-jęs ar anas jam pagelbėjo at-skleisti. Nes pedagogas įtaka scenos adeptui dažnai lieka.

Tai gi, toks Juozas Vaičkus, su kuriuo skai'tytojas jau yra bent kiek supažindintas, nuo 1925 iki 1929 metų vertėsi Chi-cagoje lietuvių kalba vaidinimų žiūrovams teikimu. Įdomu, kad nepastatė nei vieno tuolaikinio mūsų dramaturgo, net bičiulio Petro Vaičiūno, veikalo. Chica-gos repertuare vyrauja "Gyvie-ji nabašnikai", "Genovaitė", "Pietro Caruso", "Aprausta žmona" ir panašūs prieškarinis veikalų sąrašas.

Tik 1928 metais, gal sėkmin-go pavyzdžio paskatintas, kai kitas iš Lietuvos svečias savo premjeras jau rengė tobulos at-mosferos ir techniškai moder-nioje scenoje, J. Vaičkus teat-ras vaidinimus nukelia į Meno instituto globoje esantį Good-man Memorial teatrą patalpą. Amfi teatro formos auditorijoje telpa apie 540 žiūrovų. (Lietu-viškos publikos pavykdavo su-traukti nuo 1.050 iki 1.200, premjerą kartojant.)

Vaičkus per vieną 1928 m. se-zoną Goodman teatre parodė tris premjeras: Fuldo 5 v. ko-mediją "Glušas", Asnyko "Keis-tutis" ir Slovackio "Mindaugas". Ir dar syki įrodė, koks ja-me slėpėjo antreprenierio talen-tas, iniciatyva ir drąsa. Po "Keistučio" premjeros pavyz-dingoje scenoje, Vaičkus teat-ras spektaklius perkėlė į kolo-nijų parapišes "svetaines". (Premjera buvo sutraukusi maž daug 450 publikos.)

Štai, pvz., "Keistučio" marš-ruto tvarkaraštis:

1. 1928. 2. 12 d. Goodman te-a-re. 2. vasario 12 d. — Bridge-porto parapijos salė, 3. vasario 19 d. — Town of Lake miesto salė, 4. kovo 4 d. — Brighton parko parapijos salė, 5. kovo 11 d. — North Side parapijos salė, 6. kovo 25 d. — 18-os gat-vės parapijos salė, 7. balandžio 1 d. — West Side parapijos sa-lė, 8. balandžio 11 d. trečiadi-

ni), North Side kitoj salėj, 9. balandžio 15 d. — West Pull-man salėje.

Tie spektakliai paprastai įvyk-davo sekmadienio popietėm ar vakarais. Istorinio veikalo pa-statymas, aišku, reikalavo ati-tinkamų kostiumų, butaforijos, gausesnio sąstato ir padargų transportacijos. Vaidintojai — surankioti mėgėjai, plus pats J. Vaičkus (Kęstutis) ir P. Ten-žiulytė (Aldona).

Panašiū būdu buvo eksploa-tuojama ir "Glušo" bei Min-daugo" pas atymai. Afisose ir programose užtikinama, kad spektaklis įvykdavo "utarnike", serejoj" ar "petnyčioj".

Kaip anksčiau Brooklyn, N. Y., taip ir Chicagoje, J. Vaič-kus buvo įsteigęs vaidybos stu-diją, į kurią stodami kandida-tai atsakydavo į anketą, kur, tarp kitko, teirautasi, kuriomis kalbomis kalba. Jaunos moterys rodydavosi labai scenos ištroš-kusios, jos skaičiumi pralenkė vyrus.

Kartais Vaičkus kvietėsi ir patyrusius Chicagos vaidinto-čius (Dundulienė, Petravičiūtė - Miller, Gulbinienė, B. Vaitekū-ną, Sankūną). Pastarieji, ypač vyrai, gaudavo 10—15 dol. ho-noraro už spektaklį. Tam buvo pasirašomi pasizadėjimai.

Spektaklių garsinimai būdavo primityvūs, bet išradingi: skelb-tasi visų srovių laikraščiuose, plakatais, prie bažnyčių ir susi-

rinkimuose dal'namais lapeliais. Išskirtinai būdavo garsinami pats Vaičkus ir Tandžiulytė.

Baigiamieji sakiniai. Enciklope-dijoje paklydimų atitaisymai.

Šis rašinys nepretenduoja į išsimumą ar portretą. Bando ma vien padrikais dalykais at-gaivinti asmenis būdą, siekius, įveiktus darbus ir jų pobūdį. Duoti veikimo sąlygų anuometi-nėje Amerikoje vaizdą, pasire-miant neseniai atidengtais duo-menimis, tebuvo tikslas, vienin-clė intencija.

Ir beat šia priemone atgaivin-ti Juozo Vaičkus titašią te-

atrinę lietuvišką veiklą, nors ir ne visada atstovavusią mūsų-kio sceninio meno pažangai. Bet buvo skatinama idealizmo ir ly-dima pasišventimo.

Norisi atitaisyti L. Enciklope-dijos J. Vaičkus biografijoje įsibrovusius ne ikslumus:

Juozas Vaičkus Amerikoje paruošė ne 75, bet gai 400—spektaklių.

Nebuvo, kaip teigiama, teore-tikas. Jokio šia kryptimi pėd-sako.

Valstybės Teatro fojė nebuvo, kaip, pvz., Kastantas Glinkis ar Juozas Monkus, pašarvotas.

KRONIKA

• "Bolševikų "kultūrinė in-formacija". Vilniuje leidžiam o ir iševijai siuntinėjamo savit-raščio "Gimtas Kraštas" gruod-žio mėn. 10 d. numeryje rašo-ma, kad Aloyzo Barono roma-nas "Vieniši medžiai", išleistas 1960 metais, dar vis tebeguli ne-išparduotas. Tuo tarpu pačiam didžiausiam knygų įsigijimo centre Draugo namuose šis ro-manas jau prieš pora metų bu-vo skaitytojū išpirktas. Gal kur nors periferijoje kuris nors platintojas vieną kitą šios kny-gos egzempliorių ir turi, bet tai ir viskas.

"Gimtojo Krašto" ten pat už-

kabinamas ir rašytojas Česlovas Grincevičius, kad girdi, jis dir-ba "nekvailikuotu darbininku vamzdžių fabrike". Kaip žino-ma, Grincevičius jau visi metai yra dienraščio Draugo pirmojo puslapio redaktorius. Bet šios pastarosios "Gimtojo Krašto" užuominos potekstė mums aiš-k'ai liudija, kaip yra traktuoj-a-mas "darbininkų rojuj" papras-tas darbininkas — iš jo balta-rankiai rašėvos tik pasišaipto.

• Dail. Kazimiero Zoromsk'o tapybos paroda nuo gruodžio 1 iki 20 d. vyko Seton Hall uni-versiteto Meno departamento ga-lerijoje, South Orange, N. J. Parodoje buvo išsta'yta 14 nau-jausių Zoromskio darbų.

LINKSMŲ ŠVENTŲ KALĖDŲ ŠVENČIŲ IR LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ VISIEMS

PHILOMENA D. PAKEL, Prezidentas

M'eli Draugai ir Kaimynai:

Baigiant senuosius metus, mes visi privalome užmiršti mūsų nepasisekimus ir klaidas. Mums prisimena tūkstančiai mūsų prietelių, kuriems teko patarnauti ir arčiau susipažinti, tai yra mūsų didžiausias turtas.

Skambant Kalėdiniais Varpams, ir girdint linksmas Kalėdų giesmes, Chicago Taupymo Bendrovės Valdyba, Direktoriai, ir visas personalas linki jums linksmy Kalėdų ir laimingų Naujų Metų. Mes tikimės, kad Jūs leisite ir ateityje Jums patarnauti.

Chicago Taupymo Bendrovės moderniškias namas yra papuoštas Kalėdiniais pagražinimais, ir kviečia jus atsilankyti, ir karšta kavute ir užkandžiais pasivaišinti.

JOHN PAKEL, Valdybos pirmininkas
PHILOMENA D. PAKEL, Prezidentas

JOHN PAKEL Sr., Valdybos pirmininkas

CHICAGO SAVINGS and LOAN ASSOCIATION

6245 South Western Avenue

CHICAGO, ILLINOIS 60636

TEL. GROVEHILL 6-7575

Antrasis Pabaltijo studijų skrydis

Pabaltijo studijų antroji konferencija San Jose valstybiniam universitetui, Kalifornijoje, praėjo labai koncentruotoje nuotaikoje. Apie 115 paskaitų per tris dienas (lapkričio 26-28) buvo šios koncentracijos dėmuo. Dalyvių skaičiumi antroji konferencija taip pat pralenkė pirmąją, įvykusią Marylando universitete 1968 m. Toliau Amerikos pakraštys šiemet nebuvo patogi vieta platesniam publikos sulėkimui. Tačiau universitetų ir kitų mokslinių įstaigų iš viso pasaulio dalyvavimas suteikė šiam suvažiavimui tikrai tarptautinio įvykių pobūdį. Šalia Amerikos universitetų, čia buvo atstovaujamos aukštosios Vokietijos, Anglijos, Norvegijos, Australijos ir kt. mokyklos.

Šis suvažiavimas, atrodo, turėjo tikslią labiau suvokti tuos uždavinius, prieš kuriuos stovi Pabaltiečių studijų organizacija, kuri buvo prieš porą metų įsteigta Marylando universitete. Šia problema aiškiai iškėlė prof. Vytautas Vardys, organizacijos pirmininkas, savo kalboje iškilmingų pietų metu. Jis yra išsamią, kad ši organizacija savo mokslinei veiklai yra paėmusi sritį, iglaustina į tu studijų tarpa, kurios vadinamos regionalinėmis studijomis. Pirmininkas suprato, kad iš čia plaukia šios studijinės veiklos stiprybės ir silpnybės. Iš vienos pusės, regionalinės studijos šiandien yra madoje, nes kyla įvairių Afrikos kraštų studijinės veiklos. Iš kitos pusės, regionalinės studijos yra tampa paliečiamos politinių konfliktų. Šie konfliktai bent Pabaltijo studijoms kenkia, o nepada. Sovietinė okupacija šioms studijoms yra aiškiai nepalanki. Tačiau jomis susidomėjimas kyla Anglijoje. Vokietijoje taipgi daug mokslininkų dirba šioje srityje. JAV jos dar yra laukimo būklėje. Kalbėtojas yra įsitikinęs, kad šios studijos yra pakankamai pagrindo.

Pokylyje vakare, pasakė kalbą "Slavic Review" žurnalo redaktorius, Washingtono universiteto profesorius D. W. Treadgold. Jis yra pažymėtina asmenybė moksliniame pasaulyje, kaip gilus žinovas Rusijos ir Kinijos problemoms. Kad galėtų geriau savo studijas apvaldyti, jis net kinų kalbą yra išmokęs.

Jis savo kalboje, galima sakyti, tęsė toliau dr. Vardžio iškeltas problemas. Jis norėjo suvokti, ar regionalinės studijos yra naudingos, ar jos gali pasidaryti ir kenksmingos. Jos tokios pasidarytu, jei atitrūktų nuo pagrindinio žmonių solidarumo. Tačiau ir Pabaltijo studijas jis žiūri ir kaip į pačių savimi žmonių reikšmingą uždavinį. Amerikai šios studijos yra imperatyvas. Trys Pabaltijo kraštai yra savaimingai vertingi. Estijoje yra daugiausia propoingai išperkama knygų negu bet kur, palyginus su gyventojų skaičiumi. Latvija yra labiausiai industrializuota. Šios dvi tautos tačiau yra betarpiskose Sovietų Rusijos nutautinimo grėsmėje. Lietuva tuo tarpu yra geresnėje būklėje. Sovietų Sąjungą ją palaiko, kaip priemonę prieš stiprią lenkišką įtaką. Lietuvos vaidmuo Europos istorijoje yra panašus ir Austrijos vaidmenį, kuri buvo taipgi sujungusi apie save daug tautų.

Religinė sekcija

Šiai sekcijai pirmininkavo jaunas rel. istorikas iš Oregono universiteto S. C. Reynolds. Pirmasis kalbėtojas buvo kun. Viktoras Pavalkis, Milpitas par. klebonas Kalifornijoje. Jo tema buvo apie Vatikano santykius su Pabaltiju. Išstudijavęs naujai paskelbtus Vatikano dokumentus iš paskutinio karo laikų, paskaitininkas pateikė tikslių duomenų apie Vatikano laikyseną, esant šioms valstybėms nepriklausomoms ir ištikus jų okupacijoms. Kun. Pa-

valkis turi daug medžiagos Vatikano laikysena Vilniaus klausimu ir kitais Lietuvai ir kitus Pabaltijo kraštus liečiančiais klausimais. Būtų verta, kad su ja būtų supažindinta lietuviškoji visuomenė.

Kun. dr. Pranas Manelis, iš Notre Dame kolegijos Kalifornijoje, kalbėjo apie ateizmą Lietuvoje ir tikėjimo į Dievą problema. Jis, apžvelgdamas filosofinį bedievybės kelią nuo Feuerbacho iki Markso, įrodinėjo, kad bedievybė neturi savo pateisinimo pagrindo. Dėl to bedievybės laikysena jokiū būdu negalima laikyti protinai pagrįsta. Tiesa, tikėjimas turi paslaptį, kuriu moksliniais metodais negalima pasiekti, ir aišku, kad Dievas nėra pasaulio dalis, tačiau pačiu savo išėjimu priežasties ir prasmės žmogus yra natūraliai kelyje į Dievą.

Dr. Manelis yra nuomonės, kad dialektinį metodą nereikėtų visiškai nuvertinti. Už ir prieš priėjimo keliu iš tikro ne kartą eina ne tik protinės diskusijos, bet ir realus gyvenimas. Iš abiejų pusių nušviesta tiesa geriau paaiškėja. Kalbėtojas yra nuomonės, kad dialogą su ateizmu reikia vesti.

Prof. Visvaldis Klive, iš Wittenbergo universiteto, padarė šiandienines protestantiškos latviškos minties vertinimą. Jis priėjo nuomonės, kad latviškoji išeivija, tragiškų išgyvenimų dėka, geriau suprato liuteriškąjį dėsni, jog žmogaus gyvenimas yra tragiškas. Dėl to latviškoji liuteroniškoji visuomenė nenuejo liberalinio protestantizmo kryptimi, kuri šiuo metu yra jurtama pasaulyje. Latvijos teologija šiandien yra ne knygoje, bet gyvenime. Žmogaus išgelbėjimas yra ne šioje žemėje, bet amžinybėje. Bažnyčia iš esmės yra miranti institucija. Tačiau "mirusio Dievo" sąjūdis latviuose neturi pasisekimo. Latviai protestantai turi išeivijoje apie 30 naujų teologų. Latviai yra nusiteikę prieš įvedimą anglų kalbos į pamaldas.

Sekcijos pirmininkas S. C. Reynolds, iš Oregono universiteto, kalbėjo apie dvi dar neartusias galimybes teologinei minčiai pabaltiečių patirtyje. Šalia kitko, jis kėlė mintį apie reikalingą tyrinėti priešbiblinę tradiciją, kaip galimybę religinei galvosenai. Buvo iškelta prieškrikščioniškos religinės tradicijos reikšmė, kuri gali būti atsekaama Pabaltijoje. Gaila, kad nebuvo galimybes su paskaitininku išsiaiškinti, kaip jis šį savo pasiūlymą supranta.

Konferencijos proga atskiruose pokalbiuose buvo keliami mintis, kad reiktų duoti eiga pirmojoje konferencijoje padarytiems ekumeniniams nutarimams.

Lituanistinės problemos

Konferencijoje buvo apstu paskaitų įvairiomis lituanistinėmis temomis. Pažymėtina, kad šios dvi tautos tačiau yra betarpiskose Sovietų Rusijos nutautinimo grėsmėje. Lietuva tuo tarpu yra geresnėje būklėje. Sovietų Sąjungą ją palaiko, kaip priemonę prieš stiprią lenkišką įtaką. Lietuvos vaidmuo Europos istorijoje yra panašus ir Austrijos vaidmenį, kuri buvo taipgi sujungusi apie save daug tautų.

Anatole C. Matulis kalbėjo apie lietuvišką kultūrą, kaip paupušalą vokiškajai literatūrai. Paskaitininkas yra iš Green Bay Wisconsin universiteto.

Jules Levin, iš Kalifornijos universiteto Riverside, kalbėjo apie slaviskus skolinius senojės prūsų kalboje. Jis savo studijose yra priėjęs įsitikinimą, kad senoji prūsų kalba, kokia ji yra randa Elbingo žodyne, slaviskus garsus pakeičia prūsiskais. Būdas, kuriuo kalba skolina svetimus garsus daug pasako apie pačių skolinius darančią kalbą. Prūsų kalba savitu būdu perdirba slaviskus garsus. Atsakydamas ir klausimas, kodėl šis skolinimasis yra įvykęs, Levin paaiškino, kad čia yra turėjusi įtakos priešbaltiška kalbėjimo sistema.

Šis duomenų, kurie šį savinimąsi liudija, jis išveda, kad kontaktas tarp slavų ir baltų kalbų turėjo būti ilgas. Tačiau ši itaka jau buvo užsibaigusi, kai buvo rašomas Elbingo žodynas. Įtaigojimo laikai tęsiasi maždaug iki 1400 metų.

Jiri Marvan, iš Kalifornijos universiteto Davis, pasiūlė savitą sistemą klasifikuoti lietuvių kalbą kitiuotėi. Kadangi paskaita buvo labai techninio pobūdžio ir palyginti, nesugestvyviai perduota, sunku yra šio rafinuoto tyrinėtojo mintis atpasakoti.

Taipgi buvo Bill J. Dardan paskaita apie būtąjį laiką lietuvių kalboje, tačiau šio rašinio autoriui neteko jos girdėti, rei santraukos gauti.

Leonardo Latkovski paskaita apie kultūrinės paraleles sanskrito ir latvių kalboje žymia daili-

kotarpus ir atskirų tautų problemas. Tarpe tų temų, kurios gali būti įdomios ir lietuviams, pažymėtinos šios.

Edgar Anderson kalbėjo apie Krymo karo ryšį su Pabaltiju. Tarp kitko pažymėta, kad prof. Anderson pradeda šiais metais San Jose universitete kursą, pavadinatą šiaurės Europos istorija. Reikia manyti, kad jis prisidės prie to, jog Amerikos jaunoji karta pagaliau sužinotų teisingą Š. Europos istoriją, iš kurios jau nebūtų išskiriamas ir Lietuvos vaidmuo, šiame regione.

Iš Nuernbergo atvykęs prof. Hans von Rimesha kalbėjo apie ginčą ryšium su kova prie Wendeno. Apie Pabaltijo santykius su Lenkija 1918-1920 m. kalbėjo Witold Sworakowski, iš Hooverio instituto.

Benedikto Mačiuko paskaita buvo apie Pabaltijo vaidmenį Sovietų Rusijoje po II pas. karo. Apie rusų santykius su Pabaltiju 10-13 šimtmečiuose, kaip jie yra pristatomi dabartinių Rusų tyrinėtojų, kalbėjo iš Muensterio

nežinota, kas daryti. Ad. Mickevičius dar neturėjęs dabartinės mūsų tautinės sąmonės. Kai jis kalbėjo apie Lietuvą - tėvynę, jis turėjo galvoje Didžiąją kunigaikštiją. Po Ukrainos medžiū, po kuriuo galėjo šokti šimtas porų, Mickevičiui taip pat buvo Lietuva. Mickevičiui D. Kunigaikštijos ryšys su Karūna buvo labai intymus, panašus į dviejų žvaigždžių Casctor ir Polux arba vyro ir žmonos artimumą.

Lietuviškai rašiusieji autoriai prieš S. Daukantą mažai kalba apie Lietuvą, kaip tautą. Jie domisi ypač socialinėmis problemomis. Tada iškyla kalba, kaip tautos ryšys. Straždas skundžiasi lietuviams žemaičių vardu, pats būdamas nežemaitis. Tik Daukanto raštuose žemaičiai ir kalbėtojai abeji pasirodo kaip lietuvių. Daukantas giria lietuvių ir žemaičių kalbas. Daukantas sujungė du elementus: lenkiškai rašiusių lietuvių romantizmą ir lietuviškai rašiusių Straždo, Poskos ir Stanevičiaus socialinį kaimiškumą. Ta sąvoka subrendo 1850 m.

Dr. J. J. Stukas, komentuodamas Sealey paskaitą, iškėlė mintį, ieškant tautinės sąmonės brandimo, negalima užmiršti Mažosios Lietuvos raštijos.

Modernios istorijos problemas nagrinėjo įvairiose sekcijose šie kalbėtojai.

"Rusifikacija ir ortodoksija 1854-1904 m." — Jonas Račkauskas, iš Chicagos State College. Tomas Remeikis kalbėjo tema: "Vidaus politikos reikšmė 1939-1940 metais Lietuvoje sutikti tarptautinei grėsmei."

Lietuvių literatūrai atstovavo du asmenys: Rimvydas Šilbajoris, iš Ohio universiteto, kalbėjo tema: "Svetimieji ir savieji gimtojoje žemėje". Elena Tumienė, California State College, kalbėjo apie Donelaičio "Metų" žanro problemą, išleidus juos angliškai.

Etnologinė sekcija

Viktorija Eldon skaitė paskaitą apie lietuviškus kryžius. Ji pateikė savitą kryžių ir jų ornamentikos klasifikaciją, tačiau dėl laiko stokos sunkiau buvo savo klasifikaciją pagrįsti. Rašančiam šiuos žodžius atrodo, kad klasifikacijos reikalavimai Galunė vis tiek dar pasilieka nepalengktas. Tačiau kas buvo tikrai vertinga šiame pranešime, tai lietuviškų kryžių pastatymas tarptautinėje šio žanro statinių plokštumoje. Kryžiai nėra vien lietuviškas išradimas. Tačiau kuo lietuviški kryžiai yra vertingi, ir tai kalbėtoja pastebėjo, tai yra jų laiko tėkmėje nenutrūkstanti tradicija. Lietuviai statė kryžius visada. Stato juos ir dabar ir Lietuvoje ir Amerikoje. Iš to seka du svarbūs šios tautybės bruožai: jos istorinis tolydumas, ir jos ornamentikos turtingumas.

Apie palyginimus lietuviškuose priežodžiuose buvo J. Tiniūno paskaita, kurią paskaitė E. Tumienė. J. Tiniūnis ėmėsi uždavinio palyginti tos pačios minties lietuviškus priežodžius su itališkais, angliškais, prancūziškais ir ispaniškais. Jo išvada yra ta,

Prof. Vytautas Vardys Baltiškųjų studijų sąjungos (Association for the Advancement of Baltic Studies, Inc.) pirmininkas, kalba Antroje sąjungos konferencijoje San Jose universitete, Kalifornijoje.

mi liečia ir lietuvių kalbą. Jis pailustravo ištaisais sakiniams, kad ta pati galvosena slypi baltiškuose ir sanskritiškuose išsireikšimuose.

Prie šios grupės būtų galima priskirti ir Hildos Radzins paskaitą, bandančią įspėti, kuriai tautai dera Tacito pavadinimas "Aestorum gentes". Ar jis tuo vardu vadina baltus ar estus? Būga laiko minimumus baltais. Kalbėtojos nuomone, Skandinavijos sagos ir skandinaviški istorijos pastebėjimai palenkė daugelį mokslininkų šį Tacito pavadinimą skirti pietinėms suomiškoms tautoms. 6 šimtu po Kr. kronikininkas Jordanas sako, kad estai plačiu ruožu užėmė ilgą Pabaltijo pakraštį.

Juozas Jakštas kalbėjo tema: "Ar senovės prūsai buvo baltų ar estų protėviai?"

Tarp lietuviams dar įdomių temų tenka paminėti Jeda Ruke-Dravina, iš Stockholmo universiteto Švedijoje, paskaitą apie problemas ryšium su kalba ir stiliumi latvių ir lietuvių dainose. Taip pat negali būti praleista ir mūsų prietelio W. R. Schmalstiego, iš Pennsylvania universiteto, paskaita apie bendruosius pasikeitimus baltiška lietuviškoje priebalsių sistemoje.

Istorinės studijos

Istorinių studijų suvažiavime buvo apstu. Jos lietė įvairius lai-

WINE AND DINE AT R. PLAGE
2944 West 59th Street Phone: 776-8351
Fish fry every Friday 5 P.M. to 10 P.M. Stop in soon. Banquet Hall available for every occasion. Home cooking.

NAUJOS PLOKŠTELĖS IR KNYGOS ILGALAIKĖ DOVANA TINKA KALĖDOMS IR KITOMS PROGOMS

1. A. Dvarionas, 12 šokių rinkinys Nr. 25 \$5.00
2. A. Šabanianskas, 12 šokių rinkinys Nr. 26 \$5.00
3. S. Grauzinis, Pupų Dėdė ir kiti išpildo įvairių dainų rink. Nr. 27 \$5.00
4. Liet. Karo Mokykl. Choras, Karo Muziejus orkestr., J. Petrauskas, V. Dineika ir kiti išpildo įvairių dainų rink. Nr. 28 \$5.00
5. Ciurlionio antamblio 30 metų jubilėjinis albumas, 28 dainos Kaina tik \$10.00
6. V. Liulevičius, Lietuvių Svetimas Vokietijoje 1945-50 m., 640 pusl. ir daugybė nuotraukų, gražiai įrišta \$12.00
7. J. Vaičiūnienė, Poezija R Ū P E S T I S, 130 pusl. Kaina \$3.50

Bleido J. Karvelis, Chicago, Illinois

kad šitokio sugretinimo keliu išryškėja, jog lietuviški priežodžiai liudija vaizduotės individualumą ir tautos dvasią.

Kun. V. Bagdanavičius kalbėjo apie laumes lietuviškuose legendose, kaip liekaną akmens amžiaus kultūros. Tai buvo pranešimas apie metodą, kuriuo tenka tyrinėti laumių legendas ir trumpa santrauka religinės sistemos, kuri atsidengia, tyrinėjant šią kultūrą.

Dr. Marija Gimbutienė davė pranešimą apie vėliną, kaip reikšmingą Baltų dievų prieškrikščioniškoje eroje. Prelegentė yra nuomonės, kad vėlinas dar prieš 200 metų buvo suvokiama, kaip vienas reikšmingų ju dievų. Jungdama ju varda su žodžiu: vėlė, dr. Gimbutienė, remdamosi vietovardžių studijomis, įrodinėjo jos populiarumą. Iš to, kad vėlinas yra kartais suvokiama kaip vienaakis, kalbėtoja įdėtinai ir lietuviškai rašiusių Straždo, Poskos ir Stanevičiaus socialinį kaimiškumą. Ta sąvoka subrendo 1850 m.

Dr. J. J. Stukas, komentuodamas Sealey paskaitą, iškėlė mintį, ieškant tautinės sąmonės brandimo, negalima užmiršti Mažosios Lietuvos raštijos.

Modernios istorijos problemas nagrinėjo įvairiose sekcijose šie kalbėtojai.

"Rusifikacija ir ortodoksija 1854-1904 m." — Jonas Račkauskas, iš Chicagos State College. Tomas Remeikis kalbėjo tema: "Vidaus politikos reikšmė 1939-1940 metais Lietuvoje sutikti tarptautinei grėsmei."

Lietuvių literatūrai atstovavo du asmenys: Rimvydas Šilbajoris, iš Ohio universiteto, kalbėjo tema: "Svetimieji ir savieji gimtojoje žemėje". Elena Tumienė, California State College, kalbėjo apie Donelaičio "Metų" žanro problemą, išleidus juos angliškai.

Etnologinė sekcija

Viktorija Eldon skaitė paskaitą apie lietuviškus kryžius. Ji pateikė savitą kryžių ir jų ornamentikos klasifikaciją, tačiau dėl laiko stokos sunkiau buvo savo klasifikaciją pagrįsti. Rašančiam šiuos žodžius atrodo, kad klasifikacijos reikalavimai Galunė vis tiek dar pasilieka nepalengktas. Tačiau kas buvo tikrai vertinga šiame pranešime, tai lietuviškų kryžių pastatymas tarptautinėje šio žanro statinių plokštumoje. Kryžiai nėra vien lietuviškas išradimas. Tačiau kuo lietuviški kryžiai yra vertingi, ir tai kalbėtoja pastebėjo, tai yra jų laiko tėkmėje nenutrūkstanti tradicija. Lietuviai statė kryžius visada. Stato juos ir dabar ir Lietuvoje ir Amerikoje. Iš to seka du svarbūs šios tautybės bruožai: jos istorinis tolydumas, ir jos ornamentikos turtingumas.

Apie palyginimus lietuviškuose priežodžiuose buvo J. Tiniūno paskaita, kurią paskaitė E. Tumienė. J. Tiniūnis ėmėsi uždavinio palyginti tos pačios minties lietuviškus priežodžius su itališkais, angliškais, prancūziškais ir ispaniškais. Jo išvada yra ta,

Apie palyginimus lietuviškuose priežodžiuose buvo J. Tiniūno paskaita, kurią paskaitė E. Tumienė. J. Tiniūnis ėmėsi uždavinio palyginti tos pačios minties lietuviškus priežodžius su itališkais, angliškais, prancūziškais ir ispaniškais. Jo išvada yra ta,

STANDARD FEDERAL
SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO
4192 Archer Avenue at Sacramento • Chicago, Illinois 60632 • 847-1140
ASSETS OVER \$145,000,000. RESERVES OVER \$12,900,000.
OFFICE HOURS: Monday & Thursday, 9 a.m. to 8 p.m. • Tuesday & Friday, 9 a.m. to 4 p.m. Saturday, 9 a.m. to 12 Noon • Wednesday, no business transacted.

TOP INTEREST TO SAVERS
5% TO 6%
PER ANNUM
DEPENDING ON TYPE, AMOUNT AND TERM
INTEREST PAID QUARTERLY

STANDARD FEDERAL
SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO
4192 Archer Avenue at Sacramento • Chicago, Illinois 60632 • 847-1140
ASSETS OVER \$145,000,000. RESERVES OVER \$12,900,000.
OFFICE HOURS: Monday & Thursday, 9 a.m. to 8 p.m. • Tuesday & Friday, 9 a.m. to 4 p.m. Saturday, 9 a.m. to 12 Noon • Wednesday, no business transacted.

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
B. R. PIETKIEWICZ, Prez.
2555 West 47th Street Tel. LAfayette 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING SPACE

5 1/4% 5%
Mokamas už Vieną Metų Certifikatų sąskaitas Minimum \$5,000.00
Naujas aukš. s. dividendas mokamas už investavimo sąskaitas.

PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMCIUS NUO 1 D.
Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.

PIRMAD. IR KETVIRTAD. 9 v. r. iki 9 v. v.
ANTRAD. IR PENKTAD. 9 v. r. iki 5 v. v.
ŠEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. — Trečiad. uždaryta.

Religinės sekcijos kalbėtojai Pabaltijo studijų konferencijoje San Jose universitete, Kalifornijoje. Iš kairės į dešinę: kun. dr. Pranas Manelis, prof. S. C. Reynolds (pirmininkas), kun. dr. Viktoras Pavalkis ir prof. Visvaldis Klive.

Antrasis Pabaltijo studijų skrydis

(Atkelta iš 6 pusl.)

vaidmuo Pabaltijy. Lietuviai čia kaip tik galėjo plačiau pasireikšti, kokia nors paskaita, akcentuojant viduramžinės Lietuvos politinį vaidmenį. Gaile—proga buvo praleista.

Salia to reikia paminėti, kad dalyvavimas šioje konferencijoje Skandinavų mokslininkų savime kelė Rytinio Pabaltijo ryšių klausimą su Skandinavija. O vienas iš jų aiškiais žodžiais kelė mintį, kad iš Pabaltijo istorijos negalima išskirti Danijos ir Švedijos vaidmens.

Atrodo, kad žymią dalį nuopelnų už konferencijos pasisekimą tenka skirti nenuilstamajam ir nuoširdžiam Edgar Ander-

son, kuris konferencijos buvo atitinkamai ir pelnytai įvertintas. Baltiškųjų studijų sąjungos pirmininkas V. Vardys pokylyje jam įteikė dovaną, kaip visų dalyvių padėkos ženklą.

Prie parodų organizavimo aktyviai prisidėjo dr. Marija Gimbutienė, prof. Sealey ir dr. Kudirka.

Vietos lietuviškoji visuomenė savo vaidmenį, kaip šeimininkai, taip pat gerai atliko. Jie suruošė konferencijos dalyviams "cocktail party", kurioje atsilankė dauguma visų tautų dalyvių. Ten pvz. šio pranešimo autorius susipažino su amerikietišku vengru Stanley Page, istorijos apie Pabaltijų autorium. Jų tarpe pa-

žymėtini dr. Kudirka ir Kudirkienė, Bikulčius, inž. Bartkus, inž. Jazbutis ir Jazbutienė, inž. Vaitkus, Zoborskienė, Mačiuliai, Laurinaitienė, kun. Palukaitis ir kiti.

Apskritai, konferenciją tenka vertinti labai gerai. Linkėtina, kad lietuviškoji akademinė visuomenė į šitokių darbus aktyviai įsijungtų. Šį kartą buvo galima kaip tik pasigesti kultūriniam lietuviškumui atstovavimo, kuris reikšimas mūsų akademinės organizacijos, plačia knygų leidimo veikla ir plačia laikraštine veikla. Visos šios sritys čia galėjo būti ir aptariamoms ir reprezentuojamos.

V. Bgd.

NAUJI LEIDINIAI

• Kazys Bradūnas, DONE-LAICIO KAPAS. Eilėrašiai. Grafika dail. Vytauto O. Virkau. Išleido Mykolas Morkūnas Chicagoje 1970 m. Rinkinyje didelio formato, įris as į dviejų spalvų drobės viršelius. Knygoje yra per 60 naujaušų Bradūno eilėraščių, suskirstytų į šiuos skyrius: Vakarienes dūmas, Uždenkim namų žarijas, Tarp vandens ir židinio, Numirti gimtinėje. Leidinys 96 psl., kaina \$5.00.

• Danguolė Sadūnaitė, LAISKAI DIEVUI. Eilėrašiai. Išleido "Ateities" leidykla 1970 m. literatūros leidinių serijoje Nr. 4. Trijų spalvų viršelis Nijolės Vedegytės - Palubinskienes, Rimkino eilėraščiai suskirstyti į šiuos tris skyrius: Žiemai artėjant, Vidudienį, Pavasarį. Tai

yra ketvirtoji šios labai originalios mūsų poetės knyga. Leidinys 72 psl., kaina \$2.00, gaunamas ir "Drauge".

• Į LAISVĘ, 1970 m. spalio mėn. Nr. 49 (86). Politikos žurnalas. Leidžia Lietuvių fronto bičiuliai. Redaktorius Juozas Kojelis, Post Office Box 34461, Los Angeles, Calif. 90034. Administratorius Aleksas Kulnys, 1510 East Merced Ave., West Covina, Calif. 91790. Metinė žurnalo prenumerata JAV, Kanadoje ir Australijoje \$5.00, visur kitur \$3.00. Naujo žurnalo numerio turinys: Laiškai redaktoriai; Leonardas Valiukas "Lietuvos bylos kelimas ir gynyms laisvųjų tarpe"; Pasikalbėjimas su LB darbuotojais: tarp svajonių ir tikrovės; Rezoliucijų pravedimo žygis ir jo pirmieji laimėjimai (I vlt.); K. Petkus "Lietuviško radijo problemos"; Vladas Ramojus "Kazys Ververskis"; Fab. Žirgulis "Laisvimo veiksmuose"; K. Baras "Aštuntasis Ateitininkų federacijos kongresas"; J. Grinius "Septynioliktoji lietuviškų studijų savaitė Vokietijoje"; K. N. Vyduolis "Kraujų rašyti puslapiai"; Atsiūsta pamėnė: Į Laisvę vedamieji (Tęstinas LB Informacijos komisijos pradėtas darbas; Remtinias jaunimo žygis).

Danguolės Sadūnaitės naujos poezijos knygos viršelis, pieštas N. Vedegytės - Palubinskienes.

— Jeigu neberori, kad svečias tavo namus dažnai lankytusi, paskolink jam pinigų.
— Geriausias vaistas nuo žilumo yra nuplikimas.

NUO GRUODŽIO MĖN. 14 D. IKI KALĖDŲ ATDARA KIEKVIENĄ VAKARĄ, SEŠT. D. IKI 5:30 V. VAK.

NORCROSS KASPINELIAI ir DENNISON PREKES DOVANŲ ĮPAKAVIMO POPIERIS * SEALS * TAGS * KREPE POPIERIS SVENSTISKAS IŠDEKORAVIMAS STALUI — NAMAMS IR SALEM. Pulkus pasirinkimas PRAKTIŠKŲ DOVANŲ

KIEKVIENAM, įskaitant vienuolius ir mokytojas. 1970 metų kalendoriai ir užrašams knygos. RUSTCRAFT ir NORCROSS KALĖDINĖS KORTELĖS.

"Tokia rūšis, kurias Jūs norėtumėt pasiūlyti ir gauti." Didelis pasirinkimas kitomis kalbomis. Gražūs kortelių rinkinys dėžutėje nuo \$1.00 ir aukščiau.

ODOS ISDIRBINIAI DIENYNAI WHITINGS PUKIOS DOVANOS "STATIONERY". N A U J A I Cross Desk Pen Set Parker Touche Pen ir Parker "45" plunksnaočiai.

MES APTARNAUJAME JAU 47 METUS

IAMA STATIONERS

"THE SHOP U-NEED" "THE SHOP U-NEEK"

6305-07 So. Kedzie Tel. PR 6-9102

Dovanos, Kortelės, Knygos, Rašt. Reikmenys ir Dennison Prekės

HIGH RATES

Paid Quarterly

5% PASSBOOKS \$1,000 minimum INVESTMENT BONUS PLAN Savings Insured to \$20,000 Highest reserves

6% \$5,000 minimum 1 YEAR CERTIFICATE 5 3/4% \$1,000 minimum 1 YEAR CERTIFICATE

BRIGHTON SAVINGS & LOAN ASSOCIATION
4071 Archer Avenue Chicago, Illinois 60632

E U D E I K I S

DOVYDAS P. GAIDAS — GERALDAS F. DAIMIO
Laidotuvių Direktorai

Trys Moderniškos Kopyčios
4330 South California Avenue
Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3-9852
4605-07 South Hermitage Avenue
Telefonas — YArds 7-1741-2

MAZEIKA & EVANS

FUNERAL HOME

THREE AIR-CONDITIONED CHAPELS
Parking Facilities

6845 SOUTH WESTERN AVE. Republic 7-8800

PETKUS

MARQUETTE FUNERAL HOME
— TĖVAS IR SŪNUS —
TRYs MODERNIOS KOPYČIOS:

2533 West 71st St. Telef. Grovehill 6-2345-6
1410 S. 50th Ave., Cicero TOWNHALL 3-2108-09
AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

Tau iš rankų sprūsta pilnatis

Iš Lietuvos rašytojų draugijos pirmininko poeto Leonardo Andriekaus kalbos, pasakytos Bernardo Brazdžionio poezijos šventėje Chicagoj gruodžio mėnesio 12 dieną.

Kurti poeziją apie Dievą Brazdžionio kartos poetui labai sunku.

Mūsų religinės poezijos tradicija skurdi.

Beveik per 400 metų tik katekizmai, maldynai, giesmių knygelės — visa tai praktiniam reikalui ir kūrybiškai menko lygio.

Tokioj tuštumoj pragysta Bernardas Brazdžionis religiniu tonu Vakarų Europos poezijos aukšty savo rinkiny "Amžinasis žydas" jau 1931-mais metais.

Tas jo originalumas religinėj temoj atrodo beveik stebuklas.

Dramatiški vaizdai, jausmo gėlmė, siužetų įvairybė, kontrastai tarp mažybių bei didybių, lietuviškas atspalvis — iškelia Brazdžionį į pasaulinių religinių poetų šlovę.

Jis, lyg koks alchemikas, iš giesmių, maldaknygių ir Biblijos išgavo poezijos ugnis, net šiurkščius barbarizmus paverdamas poetinėm kibirkštīm.

Auges Rūpintojėliu, baudžiamą ir priespaudų žemėje, perdvėltoje dvasinės rezignacijos — Brazdžionis parodo mums dinga, pasitikėjimo vertą Dievą ir dramatišką Kristų, įspūdingai rikiuojantį žmogaus ir visatos veiksmus.

Tai atskleisti aukštoj poetinėj plotmėj galėjo tik gilaus tikėjimo žmogus ir ypatingo talento poetas.

Kuriant poeziją apie žmogų, reikia meilės ir užuojautos.

Kitaip poeto giesmė bus, "kaip žvangantis varis ir skambančios kanklės".

Brazdžionis paima žmogaus piligrimo motyvą — žmogaus kuris keliauja per Dievo pasaulį puldamas ir kildamas, griaudamas ir statydamas.

Savo antrajam eilių rinkiniui jis duoda vardą "Amžinojo žydo", to absoliutaus piligrimo,

kuris, pagal legendą, pastūmęs nuvargusį Kristų, jis turi keliauti be poilsio iki pasaulio paaišgos.

Šis amžinojo keleivio motyvas anais laikais bent žemaitijoje buvo dar toks gyvas, kad seni žmonės sakėsi net savo akimis matę risčia prabėgantį tą nelaimingąjį.

Piligrimo motyvas Brazdžionio žmogui suteikė visuotinumą ir sukėlia jam užuojautos.

Tai lyg preliudus į ateitį mūsų tautos, kurios viena dalis tapo kelevė - tremtinė nesvetingame pasaulyje.

Kurti poeziją tiesiog tautai yra net rizikinga, nes gali būti nesuprastas ir atmetas. Du mūsų poetai — Maironis ir Brazdžionis — tos rizikos visai nepaisė.

Pirmasis — tautos atgimimo, antrasis — tautos išlikimo poetas.

Pirmasis kėlė mus iš istorinės brėškos į laisvės rytmetį, antrasis — mus, jau prikeltus, stiprijo, kad nepultume į dvasinę mirtį.

Įspūdingas yra Maironio šauksmas:

O laikas, jau laikas iš miego pakilti; Štai penketas amžių — naktis be aušros.

Lygiai įspūdingas yra Brazdžionio balsas:

Šaukiu aš tautą, GPU užguita Ir blaškoma, it rudenio lapus...

Abu posmai programiniai, abu lyg preliudai į herojinę poeziją tautai.

Beje, po tokios galingos giesmės Maironis amžiaus gale jau-

tėsi savųjų nuvilts ir testamentiniame eilėraštyje gaudžiai priekaištavo.

Brazdžionis tebėra entuziastas, ir savo poetinę pagalbą tautai papildo net visuomeniniu triūsu.

Ir kai mes nūnai dėl Brazdžionio laimėjimų jaučiame džiaugsmą — miela taikyti jam šį Jono Aisčio posmą:

Ašara ištryšksta, juokias vakaras, upeliai, olos — Tau iš rankų sprūsta pilnatis. (Mal du pay)

Todėl mūsų džiaugsmas, susilaukus tokio poeto, tegul būna tyras, kaip ašara ar kaip Lietuvos upelio srovė.

Brazdžionio poezijos rinktinė, Pilnatis, lyg aukso gabalas, yra svairi ir net sunku ją poetui laikyti rankoje.

Ji, rodos, sprūsta — ir čia jau reikalinga pagalba poezijos skaitytojų, kurie tą knygą, kaip brangiausią lobį, nešiotųsi tremties kelionėje.

Paskutiniai dešimtmečiai, de ja, mūsų broliai ir seserys čionai rodo žymiai daugiau entuziazmo plastiniam menui bei muzikai, negu rašytam žodžiui.

Sugrįžkime, sugrįžkime tuojau — mes, vaidilų ir poetų žemės sūnūs bei dukterys, prie poezijos versnių!

Skaitymu ugdykime savyje estetinį jausmą žodžiui, kad neišsektume tremties kely.

Tiesa, kad aš negaliu pats pasidaryti batų, bet, ponai, aš nesuikiu, kad kiti man darytų ir filosofija.

S. Lichtenberg

— Šių dienų jaunimas tikrai bausis, bet baisiausia, kad mes jam nebeprisklausome.

SKIP'S Self Service LIQUOR STORES

- 5515 SOUTH DAMEN AVENUE
Phone WA 5-8202
 - 5996 SOUTH ARCHER AVENUE
Phone 735 - 2345
- SCOTCH WHISKEY — Nationally
Advertised Brand Fifth — \$4.49
- PABST BLUE RIBBON BEER, case of 24 cans \$3.98
- RICCADONA Sweet or Dry
VERMOUTH 30 oz. bottle — \$1.98
- POPULAR BRAND STRAIGHT
BOURBON, 86 Proof Fifth — \$2.79
- WHITE CROWN ALCOHOL 190 proof, Fifth \$5.29
- CANADIAN WHISKEY 1 Fifth — \$3.79
3 Fifths — \$10.50
- GERMAN BRANDY Fifth — \$3.98
- IMPORTED SCOTCH — 1/2 gal. \$7.98; 5th \$3.39
- FRENCH CHAMPAGNE Fifth — \$3.98
COLD DUCK 3 for \$11.00

15% — 20% — 30% pigiau mokėsit už apdraudą nuo ugnies ir automobilio pas

FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street
Chicago, Illinois
Tel. GA 4-8654 ir GR 6-4339

GELES
Vestuvėms, banketams, laidotuviams ir kitokioms progoms
GUZAUŠKŲ
Beverly Hills Gėlinyčia
143 W. 63rd Street, Chicago, Illinois
TEL. PR 8-0833 — PR 8-0834

Remkite tuos bizniarius, ku skelbimas "Drauge"
Perskaite "Drauge", duokite kitiems pasiskaityti.

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

- Lietuviu Laidotuviu Direktoriu Asociacijos Nariai
- STEP. C. LACK IR SŪNŪS (LACKAWICZ)
2424 W. 69th Street Tel. REpublic 7-1213
2314 W. 23rd Place Tel. VIRginia 7-6672
- JURGIS F. RUDMIN
3319 S. Lituanica Ave. Tel. YA 7-1138-1139
- PETRAS BIELIŪNAS
4348 S. California Ave. Tel. LAfayette 3-3572
- VASAITIS - BUTKUS
1446 S. 50th Ave., Cicero, Ill. Tel. OI. 2-1003
- ANTANAS M. PHILLIPS
3307 So. Lituanica Ave. Tel. VARD 7-3401
- LEONARD BUKAUSKAS IR SŪNUS
649 E. 162nd Street, South Holland
10821 South Michigan Avenue, Chicago
TEL. — CO 4-2228
- POVILAS J. RIDIKAS
3354 So. Halsted Street Tel. YArds 7-1911

REDAGUOJA JÜRATĖ JASAITYTĖ, 6922 S. OAKLEY AVE., CHICAGO, ILLINOIS 60636

LIETUVISKAM JAUNIMUI VIENINGAI SUJUDUS

Nėra abejonės, kad Simo Kudirkos išdavimas sujaukino visus JAV Kongreso Atstovų rūmų nario Wayne Hays (D.—Ohio) vadovaujamas tyrinėjimas yra geras pavyzdys amerikiečių tarpe rodomo susirūpinimo. Simo Kudirkos išdavimas aiškiai sujaukino visą lietuviškąją išeiviją. Idomu ir svarbu, kad pirmieji akciją pradėjo lietuviškas jaunimas. Clevelande suruoštos demonstracijos Šiaurės Amerikos Lietuvių studentų sąjungos (SALSS) dvidešimto suvažiavimo metu buvo pirmasis masinio protesto žingsnis. Ji suorganizavo jaunimas, pasitiekdamas savo jėgomis ir entuziazmu. Po SALSS suvažiavimo, jaunimas išsikirstė į paskiras lietuvių kolonijas, kur įsijungė į ten vykdomą akciją.

Demonstracijos Simo Kudirkos reikalu išeivijos lietuvių sostinėje Chicagoje vėlavosi visą savaitę dėl ko kas neišikiu priežasčių. Jei ateityje vėl kils reikalas išeiti į gatves, reikia turėti viltinges, kad iniciatyvos imsis pats jaunimas, nelaukdamas ir nedvejodamas. Gerą čia pavyzdys yra Clevelande demonstracijos, suruoštos per 24 valandas.

Bet ir Chicagoje vykdomoje akcijoje jaunimas reikšė tikrai nepiktnai. Todėl gal reikėtų trumpai nupasakoti, kaip ir kas buvo padaryta.

Antradienį po Clevelande suruoštą demonstraciją, t.y. gruodžio 1 dieną, Margučio patalpose skubiai sušauktas jaunimo susirinkimas. Margučyje tuo metu kaip tik dirbo telegramų rašymo tarnyba. Čia aktyviai reikėsi būrys jaunimo. Margutis, nejučiomis tapęs informacijos ir politinės akcijos centru Chicago lietuviams, suorganizuodamas telegramų siuntimą tiek B-rązinskų pabėgimo, tiek Simo Kudirkos išdavimo reikalu. Suruoštas pasitarime dalyvavo kelio dešimtys jaunimo. Čia buvo pateiktos pačios naujausios žinios apie Simo Kudirkos tragediją ir nuspresta tolimesnė akcija. Vienbalsiai nutarta praveisti piketavimą—budėjimą prie Federalinių rūmų miesto centre, pradedant penktadieniu, 7 val. ryto ir baigiant šeštadieniu, 10 val. ryto, su masine eisena prie Civic Centre aikštėje ALT'os ruošiamos demonstracijos.

Pastebėta, jog organizuojantis nerasta reikalo rinkti valdybą, ar pirmininką. Visi dirbo, kiek galėjo, atlikdami tokius darbus, kuriems buvo geriausiai pasirošę. Tą patį vakarą buvo surašytas atsišaukimas, raginant dalyvauti demonstracijose šeštadienį, pradėtas plakatų darymas, piketuotojų sąrašas ir panašiai. Trečiadienio naktį plakatai buvo paruošti ir atsišaukimas išspausdintas. Ketvirtadienį apskambinta visoms pagrindinėms radijo bei televizijos stotims ir pranešta didiesiems laikraščiams apie būsimą piketavimą. Vakare, po Lietuvių Bendruomenės suruoštą demonstraciją Marquette Parke, susirinkta parapilios salėje. Čia trumpai pranešta apie planuojamą budėjimą

—piketavimą ir paprašyta talkos. Jaunimas piketavimą priėmė entuziazingai. Susilaukta visuotinio pritarimo. Penktadienį ryte atsišaukimai išdalinti didesniuose mieste esančiuose universitetuose. Trumpai po 7—tos val. ryto pradėtas piketavimas — budėjimas prie Federalinių rūmų, miesto centre. Jis tęsėsi be pertraukos beveik 27 valandas. Diena buvo šaltoka ir vėjūta. Vėliau nepilnėsios literonų bažnyčios talpinkinai leido pasinaudoti patalpomis, suteikdami reikalingą užvėją ir būstinę. Dienai baigiantis, vėjas dar daugiau pakilo, o temperatūra pamažu vis krito. Tačiau demonstruojančių skaičius kaskart didėjo. Naktį išpušėjus, budėtojų skaičius pasiekė netoli 60 žmonių. Ne vienas demonstravo ištisą naktį, sustodamas minėtoje užovėje tik trumpam poilsui ar užkandai bei karštos kavos puodukui. Kai kuriems, vaikščiojusiems visą dieną ir pusnakties, pasisekė valandėlę nusauti. Tačiau kai vėjas ir nuovargis vis augo, entuziazmas taip pat mažėjo. Sunku išvaizduoti būrį jaunimo, įvairaus amžiaus, išvaizdos ir galvojiimo, kartu piketuojančių be sustojimo tiek valandų. Budėjime dalyvavę ir nelietuviai, daugiausia broliai latviai. Ryte, saulei patekėjus, demonstrantų vis daugėjo. Atėjus 10 val. suskaičiuota daugiau kaip 250 jaunimo.

Budėjimo metu, susilaukta nemaža dėmesio iš amerikiečių. Piketuojantys buvo filmuojami televizijos kamerų, apklausinėjami radijo stočių korespondentų, aplankyti laikraščių reporterių. Iš oravių kartais susilaukta ir neigiamų įvertinimų. Tačiau, paaiškinus demonstracijų priežastį bei reikalingumą ir padavus atsišaukimo lapą, vertintojų nuomonė dažniausiai pasikeisavo. Pastebėtina, jog ši akcija su-

ruošta be išimties vien tik jaunimo pastangomis. Veikta SALSS vad. Finansinė parama suteikusi Lietuvių Bendruomenės Chicago apygarda, 50 dolerių auka, ir visa eilė individualių aukotojų. Maistas ir kava taipgi suteikta asmeniškais iniciatyvos dėka. Pvz., vienas lietuvis pats perėjęs kelias lietuviškas užveigas, prašydamas aukų, nupirkęs šilto maisto ir pristatęs jį demonstruojantiems.

Daug galima dar rašyti, norint smulkiau nupasakoti jaunimo akciją Chicagoje Simo Kudirkos reikalu. Pavyzdžiui, kad ir dabar, rašant šį reportažą, jaunimas talkininkauja Margučyje, kur pradėta nauja telegramų siuntimo tarnyba, šį kartą raginant Atstovų rūmų narį Wayne Hays tęsti toliau jo vadovaujamą Simo Kudirkos tragedijos aplinkybių tyrinėjimą. Vienas faktas tačiau tikrai svarbus: lietuviškas jaunimas sujudo ir padarė, kas reikalinga, pats vienas be ilgu kalbų ar tarpusio ginčų, su dideliu entuziazmu ir greita orientacija.

Tariame aciū

• Chicago jaunimas SALSS vardu dėkoja šioms asmenims už suteiktą paramą budėjimo ir demonstracijų dienomis: p. Civinskams (Terrai) už \$50.00, prof. Dr. Meškauskui už \$20.00, O. J. Gradinskams už \$20.00, S. L. Paulavičiams už \$10.00, K. G. Musteikiams už \$10.00, S. L. Kereliams už \$10.00, prof. B. Vitkui už \$10.00, V. E. Ruokiams už \$10.00, M. Remienei už \$5.00.

• Chicago tautinių šokių grupė Grandis, praleidusi Padėkos dienos savaitgalį Toronte, dėkoja torentiškams už nuosirdų ir šiltą lietuvišką priėmimą.

Studentiškoj Chicagoj

• Akademikų skaučių draugovė ir Korp! Vytis Chicagoje ruošia šokius gruodžio mėn. 25 d., 8:00 val. vak., K. of C. salėje, 69 ir Oakley. Bilietai: \$2.00. Bilietus galima įsigyti iš organizacijos narių.

• Kviečiami ir studentai. Chicago Ateitininkų sendraugių sąjunga rengia Naujų Metų sutikimą gruodžio mėn. 31 d., Surrey's Restorane, 10459 S. Western. Studentams bilietai su vakariene — \$8.00, be vakarienės, tik šokiams — \$4.00. Bilietus galima įsigyti pas Saulių Mikaliuką, 4428 S. Rockwell, tel.: FR 6-0559.

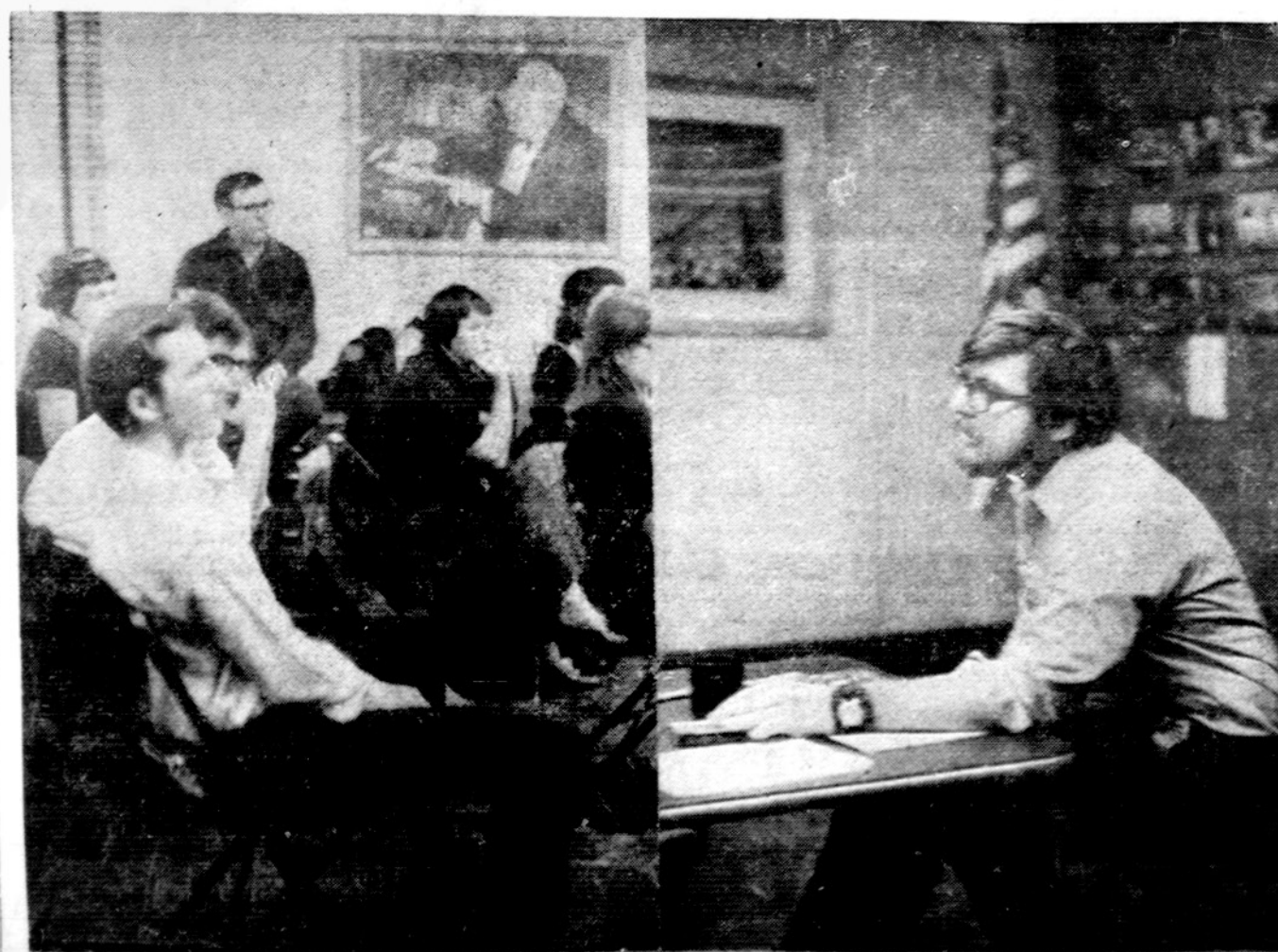
• Chicago Studentų ateitininkų draugovės susirinkimas įvyks šio mėnesio 19 dieną (šandien) pas Laimą Nainytę, 6804 S. Maplewood, 7 val. vak. Programoje dalyvaus Romas Sakadolskis, kuris pristatys įvyki, sukretusį pasaulį: SIMAS KUDIRKA — laisvės ieškotojas. Vytas Narutis pasidalins įspūdžiais iš Šiaurės Amerikos Lietuvių studentų suvažiavimo.

Kviečiame visus narius, kandidatus ir svečius atsilankyti.

• Satriječių gretos didėja. Studentų ateitininkų Korp! Satrijos tradicinė metinė šventė įvyko gruodžio mėn. 13 d. Jaunimo centre, Chicagoje. Korporacijos spalvos — juostelės buvo beiktos būriui kūrybingo jaunimo, kurio skaičius šiemet siekė visą dešimtį.

Lenkiame Tau galvas

Simo Kudirkos nesėkmingas bandymas pasiekti laisvę ir pasilikti laisvėje yra ne pirmoji tautos sūnaus auka. Tačiau, tur būt, joks kitas lietuvis neusilaukė tiek dėmesio svetimtaučių tarpe. Simo Kudirkos tragedija iškelė lietuvių tautos kančios ir Lietuvos valstybės okupacijos reikalus šio krašto gyventojams suprantamoje formoje — šandieniniu įvykiu ari jų namų bei širdžių. Simas Kudirka savo tragišku žygiu daug padėjo Lietuvos reikalams... daugiau negu mes išeiviai esame pasiryžę pripažinti. Tai ironiškai skambas, tačiau nepaneigiamas faktas. Lenkiame Tau galvas — jaunasis broli lietuvi !!!

Lietuviškas jaunimas, susirinkęs Margučyje, Chicagoj, planuoja būsimų demonstracijų strategiją. Nuotr. P. Petručio

Jaunimas pirmasis demonstracijose Chicagoje, keliant viešumon lietuvių jūrininko Simo Kudirkos atidavimą rusams. Nuotr. V. Noreikos

PAGONIŠKOJI AUKA

ZIVILĖ BILAIŠYTĖ

(Migla užtemdo langus ir lašų saujas supila ratu)

Pasistatysiu tvorą, sukalsiu aukštą ažuolinę tvorą, kad tik plyšias galėčiau žvelgti ir matyti, kaip bėga iš isa vidurvakarių plokštuma.

(Pilka migla jau gula laukuose)

Plaćiai lentas sukalsiu medinėm vinimis, apvalinai surėsiu tvorą, ir kils melsvai raudonos liepsnos iš vidaus, kvėpės sakai ir liesis vynos aukai.

(Migla save apsupus, apkabinus snaudžia)

Mano tvora jau neįžengiama — be baimės imsiu liepsną į rankas.

Naujieji studentų ateitininkų Korp! Satrijos korporantai, gruodžio 13 d. korporacijos šventėje Jaunimo centre, Chicagoje, gavę Satrijos spalvas-juosteles. Firmoje eilėje iš kairės į dešinę: Jolita Kisieliūtė, Danguolė Stončiūtė, Roma Alšauskaitė; antroje eilėje iš kairės į dešinę: Zivilė Bilaišytė, Bernadeta Braciūtė, Marija Eivaitė ir Vytas Štanevičius. Nuotraukoje trūksta taipgi spalvas gavusių Jūratės ir Kastycio Zymantų.

Nuotr. R. Šilkaičio

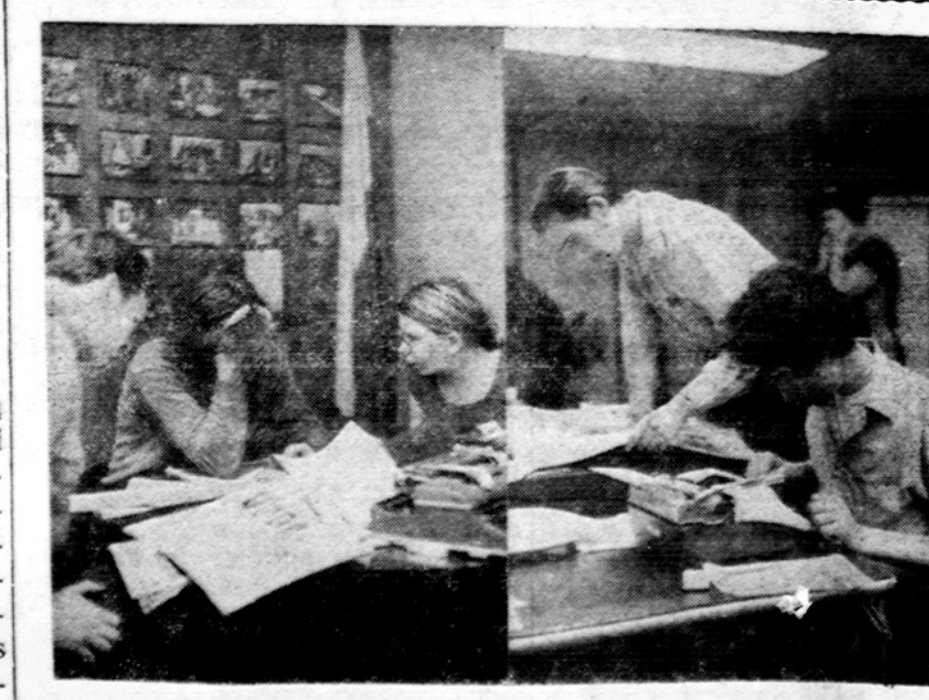
Mintys ir sugestijos ateičiai

Chicago lietuvių jaunimo akcija, protestuojant prieš Simo Kudirkos išdavimą, yra išaukusi eilę minčių, kurios gali būti labai reikšmingos ateities veikai.

Jaunimo eilėse aiškiai jaučiama organizuotumo stoka. Nėra tokios organizacijos arba vietovės, kur daugumas jaunimo nuolat su savo entuziazmu pritaaptų. Yra siūlymų formaliai įsteigti Šiaurės Amerikos Lietuvių studentų sąjungos skyrių Chicagoje arba Chicago Lietuvių jaunimo federaciją arba klubą.

Taipgi kalbama apie įsteigimą vieneto, kuris galėtų efektyviai koordinuoti jaunimo politinę akciją. Toks vienetas turėtų sugebėti žaibo greitumu susisiekti su visu Chicago lietuviškuoju jaunimu, su spaudos, radijo bei televizijos atstovais ir, ne minutes nedelsiant, suorganizuoti, suplanuoti reikiamus žygius.

rodė, jog yra būtina turėti gerą ryšį ir su kitų miestų lietuvišku jaunimu, taipgi ir su kitataučių jaunimu. Šį kartą neblogai bū-

Chicagočiai lietuviai studentai darbymečio dienomis — ryšium su Simo Kudirkos išdavimu sovietams rašomi laišukai, siunčiamos telegramos, informuojama amerikietiškoji visuomenė. Nuotr. P. Petručio

vo palaikyti ryšiai tarp Chicago, New Yorko, Bostono, Clevelando, Los Angeles ir Bloomington (Indiana) aktyvaus jaunimo. Buvo pasikeista informacija, projektai ir bandyta kaip galima geriau koordinuoti visą bendrąją veiklą. Akcijos metu taipgi pastebėta komunikacijos stoka su latvių bei estų jaunimu. Todėl Chicagoje ir Clevelande po to jau įvyko pasitarimai su kitų Pabaltijo kraštų jaunimu. Čia paaiškėjo, jog noras kartu bendromis jėgomis dirbti nėra vien tik vienpusiškas.

Chicagoje dirbantysis jaunimas didžiausią užnagarį jaučia "Margučyje". Čia ne tik jaunima pati vėliausia informacija, bet taipgi sudaromos visos galimos sąlygos jaunimo veiklai. "Margučio" radijo vedėjui Petručiui nuosirdi padėka.

• Veikas apie etnines grupes Amerikoje. Robertas A. Loonskas, East Tennessee valst. universiteto profesorius, drauge su Bret. W. Hawkins, Georgijos universiteto profesoriumi, suredavo veikalą "The Ethnic Factor in American Politics". Veikalą išleido Charles E. Merrill leidykla, Columbus, Ohio. Knygoje įrodoma, kad etnines sąvokas turi pastovesnio išlikimo žymų ir kad etninių grupių žmonės turi įtakos rinkimuose ir apskritai JAV politiniame gyvenime, kaip miesų savivaldybėse, taip ir valstybių politikoje. Knyga turi 196 psl.

• Kastycio Izokaičio, Chicagoje gyvenančio žymaus lietuvių fotografo, keturi puslapiai meniški nuotraukų tilpo Chicago dienraščio "Sun - Times" sekmadienio priede "Midwest Magazine" gruodžio 6 d. Penkiose savo nuotraukose K. Izokaitis ironiškai užgriebia šandieninės Amerikos problemas.

TRUPUTĮ GERIAU

— Mano sužadėtinė atsisakė už manęs tekėti. Man tai prilygta mirties sprendimui.

— Nenusimink. Geriau mirtis, negu amžinas kalėjimas.